

CURIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 407-408 / mai 2020

Luptați și veți învinge!

M. Uabrensky

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Cetățenii Uniunii Europene și drepturile lor

Uniunea Europeană este o organizație politică și economică a 27 de state membre, România fiind unul dintre ele. Are o populație de aproximativ 450 de milioane.

Uniunea Europeană a marcat, la 9 mai, Ziua Europei, celebrând pacea și unitatea pe continentul european. În același timp, instituțiile Uniunii Europene au adus un omagiu online numeroșilor europeni care, din solidaritate, îi ajută pe ceilalți de pe continent să facă față crizei cauzate de coronavirus. Un mesaj cu ocazia Zilei Europei a transmis, la 9 mai, și președintele României, Klaus Iohannis, afirmând că trăim „cea mai dificilă perioadă pentru continentul nostru după cel de-al Doilea Război Mondial, un moment care ne testează rezistența și umanitatea” și a făcut un apel la spiritul unității și solidarității europene.

În cei 13 ani de când România a devenit membră a Uniunii Europene, românii au făcut pași importanți spre transformarea societății în beneficiul cetățenilor. Primul mare câștig al țării noastre (ca și al oricărei țări din UE) a fost cetățenia europeană care vine să o completeze pe cea națională și nicidecum să o înlocuiască. Cetățenia europeană se atribuie pentru orice cetățean al unuia dintre statele membre ale Uniunii Europene și prevede posibilitatea unei extinderi a drepturilor.

Drepturile fundamentale care decurg din cetățenia europeană sunt enumerate în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Scopul editorialului este de a informa cetățenii europeni cu privire la drepturile care le revin și pe care mulți dintre aceștia nu le cunosc. Este vorba de:

- dreptul de a circula și de a-și stabili liber reședința pe teritoriul Uniunii Europene;
- dreptul de a nu fi discriminați din cauza naționalității;
- dreptul de a vota și de a candida la alegerile municipale și alegerile pentru Parlamentul European, indiferent unde locuiesc pe teritoriul Uniunii Europene;
- dreptul de a fi asistați de ambasada sau de consulatul unei alte țări din Uniunea Europeană atunci când se află într-o țară din afara Uniunii

Europene, iar statul lor de apartenență nu are ambasadă sau consulat pe teritoriul respectiv. În aceste cazuri, consulatul sau ambasada în cauză trebuie să-i trateze pe toți cetățenii Uniunii Europene exact ca și cum ar fi propriii cetățeni;

- dreptul de a adresa petiții Parlamentului European. Petițiile trebuie să se refere la probleme care îi afectează direct pe cetățenii europeni și care se încadrează în domeniile de activitate ale Uniunii. Petițiile pot fi depuse individual sau colectiv. De asemenea, se pot contacta direct instituțiile și organismele consultative ale Uniunii Europene și există dreptul de a primi răspuns în oricare dintre cele 24 de limbi oficiale ale Uniunii.

- Cetățenii europeni au dreptul de a depune Parlamentului European o plângere pentru administrare defectuoasă în activitatea instituțiilor, organismelor, oficiilor sau agențiilor.

- Cetățenii europeni pot, de asemenea, lansa o inițiativă cetățenească. Această inițiativă constă în faptul că un milion de cetățeni provenind din cel puțin un sfert din statele membre ale UE pot solicita Comisiei Europene să înainteze o propunere de act legislativ al UE.

Posibilitatea acordată cetățenilor de a se exprima prin intermediul unor inițiative legislative reprezintă un pas important în asigurarea legitimității și consolidării democrației participative la nivelul Uniunii Europene. Astfel, cetățeanul european i se asigură o nouă perspectivă, oferindu-i-se posibilitatea de a participa în mod activ la elaborarea deciziilor care îl privesc în mod direct. Instituirea acestui mecanism de promovare a interesului cetățenilor europeni accentuează democrația internă a Uniunii Europene și valorifică manifestarea preocupărilor cetățenești din spațiul european.

În calitate lor de cetățeni europeni, românii pot accesa cu mai multă ușurință atât pe plan profesional, cât și personal, structurile instituționale abilitate să le rezolve diverse probleme. Ei se pot implica în procesele decizionale, participând activ în cadrul mecanismelor de consultare. Pot, de asemenea, să ocupe locuri de muncă în instituțiile europene.

Ion ROBCIUC

Din agenda deputatului UUR

pag. 2, 3

Din activitatea
conducerii UUR

pag. 3

Bacalaureatul în
vremea pandemiei

pag. 5

Înscriere în învățământ
preșcolar

pag. 5

21 mai, Ziua Mondială
a Diversității Culturale

pag. 6

Istoria a
două fotografii

pag. 7

A te dezice de neamul
tău constituie un păcat

pag. 8

Personalități arborene

pag. 13

Isus Hristos sau
înălțarea omului

pag. 15

Din agenda deputatului UUR

În pofida crizei generate de noul coronavirus, problemele comunităților pe care le reprezintă în Parlamentul României continuă să domine agenda de priorități a deputatului Nicolae Miroslov Petrețchi. Printre acestea se numără gestionarea deșeurilor care pun în pericol sănătatea populației și mediul înconjurător, cu accent pe depozitul temporar de deșeuri din Sighetu Marmației, amplasat în zona Teplita. De asemenea, lipsa unor medicamente din farmacii, vitale pentru bolnavii cronici, precum Euthyrox și Siofor, l-a determinat pe domnul deputat să atragă atenția ministrului de resort asupra consecințelor generate de această penurie.

STADIUL SISTEMELOR DE MANAGEMENT INTEGRAT AL DEȘEURILOR DIN ROMÂNIA

Sistemele de Management Integrat al Deșeurilor din România sunt obiective care trebuiau puse în funcțiune cu mai mulți ani în urmă. Cu toate că s-au plătit sume enorme atât din fonduri europene, cât și din cele bugetare, doar câteva SMID-uri sunt acum funcționale, celelalte aflându-se în diferite stadii de finalizare a investițiilor și de delegare a serviciilor.

Din cauza întârzierilor se recurge la depozite temporare de deșeuri. Un astfel de depozit (despre care am informat în anii trecuți conducerea ministerului) funcționează și în municipiul Sighetu Marmației, județul Maramureș.

Cetățenii sunt disperați de faptul că nu mai pot locui în zona respectivă din cauza mirosului insuportabil, a viețuitoarelor atrase de gunoaie. Mormane de gunoaie și-au făcut apariția până și în fața caselor, întrucât capacitatea de stocare a gropii respective a atins nivelul maxim.

În 2017, mai multe zeci de persoane care își au locuința în zonă au dat în judecată administrația publică locală, cerând să anuleze hotărârile C.L. prin care s-a concesionat terenul pe care sunt improvizate aceste platforme de gunoi.

Instanțele de judecată au decis că platforma temporară de deșeuri trebuie să respecte aceleași norme ca și un depozit de deșeuri, obligând administrația locală să dispună revenirea la starea inițială a terenului, însă nici până la transmiterea prezentei întrebări problema nu a fost rezolvată.

Față de cele arătate, domnul Nicolae Miroslov Petrețchi i-a adresat ministrului Mediului, Apelor și Pădurilor, Costel Alexe, următoarea întrebare:

„Ce atitudine adoptă Ministerul pe care îl conduceți și ce măsuri își propune a lua pentru urgentarea creării sistemelor de management integrat al deșeurilor, în general, și pentru rezolvarea imediată a unor situații intolerabile cum este cea de la Sighetu Marmației, în special?”

CRIZA DE MEDICAMENTE EUTHYROX ȘI SIOFOR

Lipsa anumitor medicamente de pe piața farmaceutică din România l-a determinat pe domnul deputat Nicolae Miroslov Petrețchi să ia poziție față de existența, în continuare, a unor disfuncționalități majore în mecanismul de monitorizare în timp real a stocurilor de medicamente în țară, cu efecte negative asupra sănătății populației. În consecință, a adresat ministrului Sănătății, Nelu Tătaru, o întrebare oficială, în care solicită luarea unor măsuri urgente pentru reintroducerea în farmacii din țară a unor medicamente, precum Euthyrox și Siofor.

„(...) Din cauza restricțiilor de circulație, acce-

sul la aceste medicamente este imposibil, în marea majoritate a farmaciilor negăsindu-se Euthyrox și Siofor. Aceste medicamente sunt vitale atât pentru persoanele cu afecțiuni ale glandei tiroide, cât și pentru cele care suferă de diabet tip II. Din păcate, aceste medicamente au ajuns să fie de negăsit de câteva luni. Pe site-ul Ministerului condus de către dumneavoastră, Euthyrox (medicament absolut necesar pacienților cu afecțiuni ale glandei tiroide) este, în ultima vreme, cel mai frecvent raportat ca lipsă.

(...) Doresc să menționez faptul că peste 100 de mii de cazuri noi de boli tiroidiene au fost diagnosticate în România anul trecut, de patru ori mai multe față de ceea ce se întâmpla în urmă cu zece ani. Conform unui studiu, 86% dintre acestea sunt reprezentate de persoane de sex feminin.

(...) Alt medicament pe care pacienții nu-l găsesc este Siofor, folosit în tratamentul diabetului tip II. Cu toate că tratamentul cu respectivul medicament e cel mai ieftin, acesta este foarte eficient. La nivel estimativ, pentru ambele medicamente se regăsesc zeci de mii de pacienți care au nevoie de ele“.

Pe fondul nivelului alarmant al tăierilor ilegale de păduri din ultima perioadă, semnalate atât în zona comunei Poienile de sub Munte, cât și în alte localități maramureșene, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi a trimis o solicitare ministrului Mediului, Costel Alexe, în care a subliniat necesitatea găsirii rapide a unor soluții reale și eficiente pentru stoparea defrișărilor ilegale de pădure. De asemenea, în cadrul ședinței de plen a Camerei Deputaților, din 6 mai 2020, domnul deputat s-a arătat neplăcut surprins și revoltat de faptul că unele persoane atât la nivel local, în zone locuite și de ucraineni, cât și la nivel central, în Parlamentul României, își atribuie merite pe care nu le au, dând dovadă de lipsă de tact, verticalitate sau moralitate.

DEFRIȘĂRILE ILEGALE

În contextul înmulțirii cazurilor de tăieri masive de păduri, constatate și în județele în care există și comunități ale etnicilor ucraineni, Nicolae Miroslov Petrețchi a dorit să tragă un semnal de alarmă cu privire la creșterea gradului de nemulțumire în rândul populației față de lipsa de reacție a autorităților. Redăm în continuare conținutul solicitării oficiale, adresate ministrului Mediului, Costel Alexe:

„Stimate Domnule Ministru,

Este imposibil să nu fiți la curent cu numeroasele semnalări de-a dreptul dramatice din ultimele săptămâni cu privire la continuarea jafului de păduri. Nu e o situație nouă pentru dumneavoastră. La începutul mandatului ministerial, păreați hotărât să puneți capăt defrișărilor abuzive, creând așteptarea că vă veți detașa de dezinteresul și complicitățile predecesorilor. Ca deputat care a formulat el însuși asemenea semnalări pe cale oficială am sperat să transformați vorbele în fapte ori, dacă sunteți împiedicat să instaurați ordine în averea silvică a țării, să renunțați la funcție.

Nu numai că nu a survenit vreun reviriment, dar grava problemă a defrișărilor abuzive a luat, în condițiile actuale, o turnură severă. Presa v-a semnalat cu exemple concrete că, sfidând rigorile stării de urgență, exploatarea nemiloasă a fondului forestier a continuat cu dezinvoltură. Nu cunoaștem ca dumneavoastră să fi avut o reacție și, în orice caz, nu s-a văzut niciun efect.

O asemenea indiferență la o problemă de gravitate națională crea riscul să provoace iritare civică. În localitățile maramureșene, renumite cândva pentru bogăția și frumusețea pădurilor, iar în prezent pentru chelirea munților și degradarea puternică a mediului natural, oamenii n-au mai suportat sfidarea și au ieșit pe drumuri în calea prădătorilor. În importanta și respectabila comună Poienile de sub Munte protestele s-au încins

până la cote alarmante pentru ordinea publică.

În continuare, nu ați reacționat nicicum.

Bineînțeles că nu aprob izbucnirile emotive, dar nici nu putem ignora cauza lor. Mai mult decât în alte privințe, în acest domeniu al sensibilităților, susceptibilităților dar și al practicilor oculte, este nevoie de sinceritate și transparență. Statul a investit pentru implementarea așa-numitului Sistem SUMAL prin care oricine să poată verifica în timp real starea de legalitate a oricărui transport de lemne după numărul vehiculului. Sistemul este boicotat, nu funcționează corespunzător, ceea ce îl transformă în contrariul său, adică într-un sistem de acoperire a nelegalităților. Aceasta pentru că lacunele și erorile sale permit autorilor de nereguli să se prevaleze de pretextul că semnalările de transporturi clandestine sunt, de fapt, fake news.

Stimate Domnule Ministru,

Cunosc foarte bine comuna Poienile de sub Munte și toate așezările din zona Munților Rodnei. Acolo viețuiește o populație dâră dar cumpătată. Nemulțumirile menifestate public, pe drumuri, cu atât mai mult într-o perioadă de restriște în ceea ce privește părăsirea locuințelor, constituie pentru mine un răsunător semnal de alarmă, pe care încerc să vi-l transmit și dumneavoastră, împreună cu următoarele întrebări la care aștept răspunsuri pe măsura gravității situației:

1. Ați analizat împrejurările în care regulile riguroase ale stării de urgență au devenit reguli care să favorizeze escaladarea defrișărilor, exasperând anumite comunități locale?

2. Considerați semnalările difuzate de mass-media din mai multe județe veridice?

3. De ce nu funcționează corespunzător Sistemul SUMAL?

4. Ca ministru nu numai al pădurilor, ci și al apelor, sunteți de acord că despăduririle sălbatice au transformat inundațiile într-o calamitate ciclică?

5. Ce mesaj concret transmiteți locuitorilor din Poienile de sub Munte, județul Maramureș și de pe întreaga Valea Ruscovei, frustrați de defrișarea munților și năpăstuiți de repetarea inundațiilor?”

ONESTITATEA POLITICĂ ÎN ÎMPREJURĂRILE ACTUALE

Deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi a susținut o alocuțiune în cadrul ședinței în plen a Camerei Deputaților din 6 mai 2020, în care s-a arătat neplăcut surprins și revoltat de lipsa de tact, verticalitate și moralitate a unor politicieni.

„Multe bilanțuri se vor face după trecerea acestei perioade de mare încercare. Se vor calcula costuri și pagube, vom număra victime sau șomeri, probabil că nu vor lipsi sondajele.

Ceea ce mă tem este că va lipsi evaluarea eticii politice. Molima și rigorile sociale pe care le-a impus nu au descurajat nicicum – așa cum ar fi fost de așteptat într-o perioadă grea – subiectivismul, demagogia, furtul de merite, obstrucționarea reciprocă și celelalte metehne ale felului în care facem politică.

Dimpotrivă, în loc de solidaritate constatăm și mai multă schismă, în loc de bună-credință și mai multe vicleșuguri, în loc de responsabilitate față de electorat și mai multă poftă de a-l păcăli.

De parcă virusul ar afecta nu numai plămânii, ci și conștiința, remarc o escaladare a nerușinării și noi tertipuri în a minți și a manipula cetățenii. Dacă le vom trece cu vederea, vom încuraja tupeul și meschinăria.

Un prim exemplu: Uniunea Ucrainenilor din România a simțit chemarea să facă anumite acțiuni, pe măsura posibilităților, fie pentru dotarea unor spitale din zone locuite și de ucraineni, fie pentru acordarea de materiale sanitare, fie pentru înzestrarea școlilor cu mijloace electronice.

(Continuare în pagina a 3-a)

Observator

Comunicat

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

În contextul continuării aplicării măsurilor specifice stării de urgență ca urmare a pandemiei provocate de coronavirus (COVID-19) și în scopul combaterii epidemiei acestui virus, conducerea Uniunii Ucrainenilor din România a hotărât continuarea prin sistemul de videoconferință a ședinței de lucru a Consiliului UUR, în ziua de 19 mai 2020, ocazie cu care s-au analizat problemele de pe ordinea de zi, în total 12 puncte.

În prima parte a lucrărilor, compartimentele resurse umane și contabilitate au informat pe membrii Consiliului în legătură cu situația financiar-contabilă la nivelul Uniunii pentru anul 2019 și, respectiv, primul trimestru al anului 2020 (cheltuieli pentru investiții, achiziții bunuri, întreținere sedii și activități culturale).

În continuarea lucrărilor, a fost prezentată situația la zi a membrilor UUR în urma actualizării ei și a documentelor primite la sediul central al UUR din partea filialelor din teritoriu. Au fost transmise precizări în sensul remedierii neajunsurilor constatate din centralizarea datelor și verificarea documentelor înaintate de către președinții filialelor UUR.

În continuare, a fost prezentată situația cotizațiilor depuse de filialele UUR pentru anul 2019 și pentru 2020.

Un punct de sine stătător, care a constituit o noutate în activitatea Consiliului UUR, a reprezentat prezentarea informărilor referitoare la evaluarea impactului diseminării informațiilor cu privire la activitatea UUR.

În urma analizei demersurilor întreprinse de către UUR pentru sprijinirea administrațiilor publice locale, instituțiilor de învățământ și spitalelor județene în vederea diminuării răspândirii COVID-19, s-a constatat faptul că președinții organizațiilor locale s-au implicat activ în această perioadă, distribuind măști, mănuși, dezinfectant, precum și tablete și computere elevilor cu situație materială dificilă și au înmănat formulare de declarații pe propria răspundere persoanelor care nu au acces la computer.

În continuarea lucrărilor ședinței Consiliului, a fost prezentat un număr de 8 deaze estimative pentru activitățile ce urmează a se desfășura în lunile mai-iunie, cu participare online.

Activitățile se referă la sărbătorirea unor scriitori ucraineni, Ziua Copilului, concurs de recitare a poeziei ucrainene, organizarea olimpiadei de

limba și literatura ucraineană și Ziua cămășii ucrainene, la filiala Satu Mare.

Ședința de lucru a continuat cu prezentarea unui număr de 38 de referate de necesitate, care s-au referit la alocarea unor sume de bani pentru cheltuieli gospodărești, materiale consumabile, dotări cu obiecte de mobilier, materiale sportive, costume și instrumente muzicale, achiziția de combustibil pentru încălzirea sedii, efectuarea unor reparații la sedii și la autoturismele din dotare, asigurarea unor servicii de specialitate pe linia PSI și a protecției muncii care se înscriu în limitele fondurilor existente la bugetului aprobat și a legislației în vigoare.

În același cadru, s-au analizat și acele investiții care au fost demarate în prima parte a anului și urmează a fie finalizate în cursul trimestrului II.

În cadrul ședinței, Comisia pentru editarea cărților și, respectiv, Comisia pentru selecția de oferte de la edituri au supus aprobării Consiliului lista cu 4 lucrări, care urmează a se publica în luna mai-iunie 2020 și anume: „Chipuri bucovinene”, autor Volodymyr Antoficiuk; „Dama ultimului cavaler”, autor Halyna Tarasiuk, în traducere realizată de către Corneliu Irod, Maria Hloșciuc și Mihai Traista; „Prin scorbura într-o lume de basm”, autor Dorosh Lyudmyla „Slova iluminată a lui Șevcenko”, autor Eusebie Fraseniuuc.

Membrii Consiliului au luat în discuție implicarea membrilor comunității noastre pentru sprijinirea administrațiilor publice locale, a instituțiilor de învățământ și spitalelor în vederea diminuării răspândirii COVID-19. Președinții filialelor au făcut scurte informări referitoare la donarea unor calculatoare (laptopuri) funcționale școlilor din zonă, precum și strângerea și donarea unor sume de bani prin UUR unor spitale implicate în lupta cu coronavirusul. În acest sens, membrii Consiliului au aprobat ca acțiunea de colectare a unor sume de bani să continue, în sistem centralizat prin UUR urmând ca banii respectivi să fie folosiți pentru sprijinirea unor spitale, școli, la sugestia donatorilor și, în acest sens, să fie mobilizați și ceilalți membri ai filialelor (organizațiilor), sponsori, care au posibilități de a se implica în această acțiune.

În cadrul ședinței, au fost adoptate mai multe hotărâri privind continuarea demersurilor pentru sprijinul populației ucrainene în perioada pandemiei coronavirus.

Astfel, Consiliul UUR a aprobat achiziționarea

de tablete pentru elevii care au participat la Olimpiada de limba și literatura ucraineană – etapa județeană și pentru cei care vor participa la Concursul de recitare a poeziei ucrainene în regim online, acordarea de 10 burse din venituri proprii pentru elevii care studiază în limba ucraineană la Liceul Ucrainean „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, județul Maramureș, 2 burse pentru elevii de la Colegiul Național „Julia Hasdeu” din Lugoj, județul Timiș, 2 burse pentru elevii de la Colegiul Național „Lațcu Vodă” din Siret, județul Suceava, pe lângă cele 5 burse acordate lunar din venituri proprii de către deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi elevilor de la Liceul Ucrainean „Taras Șevcenko”, respectiv sprijinirea elevilor din ani terminali cu transportul UUR, în condițiile în care acest lucru se va solicita.

S-a hotărât ca membrii organizațiilor de tineret ale UUR să fie implicați în distribuirea materialelor sanitare: măști, mănuși, dezinfectant, precum și alimente, cu respectarea tuturor măsurilor recomandate de autoritățile statului pentru combaterea COVID-19.

Referitor la activitățile pentru trimestrul II a.c. s-a hotărât ca președinții de filiale să analizeze, în cadrul ședințelor de comitet, fiecare acțiune în parte planificată a se desfășura în perioada următoare și să identifice acele acțiuni care s-ar putea desfășura în sistem online (pe platforme oferite de tehnica la dispoziție), realizarea unor materiale documentare și de promovare, filmate etc.

Potrivit bunelor practici statornice în activitatea conducerii UUR, dl Nicolae Miroslov Petrețchi a prezentat activitățile desfășurate în calitate de deputat în perioada de la ultima ședință de lucru a Consiliului și până în prezent. Probleme în detaliu vor fi prezentate într-un material separat ce se va publica în periodicele UUR.

La finalul lucrărilor ședinței, au fost prezentate invitația și ultimele precizări primite din partea Institutului Internațional de Educație, Cultură și Relații cu Diaspora (MIOK) al Universității Politehnice din Lviv referitor la stagiul de pregătire a unor studenți din România. În urma discuțiilor purtate, Consiliul a aprobat ca 10 studenți care studiază limba și literatura ucraineană de la Universitățile din București, Cluj-Napoca și Suceava să participe la cursurile Școlii de vară internațională de studii ucrainene „Pas spre Ucraina”, organizate în perioada 13-26 iulie 2020 de către Institutul susmenționat. În cadrul ședinței de lucru, a fost aprobat Regulamentul Comisiei de educație și știință.

La încheierea lucrărilor ședinței, Consiliul a adoptat hotărâri și decizii pentru fiecare dintre măsurile analizate.

Următoarea ședință de lucru a Consiliului va avea loc în luna iunie 2020, la o dată ce va fi comunicată în timp util filialelor.

**Material realizat de vicepreședintele UUR
Victor HRIHORCIUC**

Din agenda deputatului UUR

(Urmare din pagina a 2-a)

Nu ne împăunăm cu asemenea contribuții, credem că ele ar trebui să facă parte dintr-o amplă mișcare filantropică. Am fost însă indignați de inițiativa unora din județul cu cea mai mare concentrare de etnici ucraineni, de a încerca să preia și să contabilizeze aceste contribuții în palmaresul unor aleși locali ce n-au făcut nimic pentru susținerea acestora.

Nu aș aborda tema dacă ar fi vorba de un caz singular. Dar obsesia alegerilor strivește bunul-simț la toate nivelurile, inclusiv în acest for suprem care este Parlamentul României.

Fac parte din grupul de deputați care au inițiat una dintre legile recent adoptate în sprijinirea sectorului sanitar.

Imediat ce proiectul legislativ a fost avizat favorabil în comisii, am putut asista cum unii, fără a fi inițiatori, s-au împăunat cu meritul inițierii legii. Scandalosul comportament a fost admonestată de la această tribună de mai mulți colegi ai

Grupului nostru parlamentar, însă de la cei aflați în cauză nu s-a auzit nicio scuză sau explicație.

În istorie, societățile ies din marile încercări mai înțelepte și mai purificate. Oare așa se va întâmpla și cu societatea noastră la sfârșitul actualei perioade?”

REINTEGRAREA PROFESIONALĂ DUPĂ ÎNCETAREA STĂRII DE URGENȚĂ

Repornirea treptată a economiei după încetarea stării de urgență ne va duce în cu totul alt context social și economic. Un context care necesită re-gândirea întregii strategii de susținere a economiei de către stat. Va fi necesară adoptarea unor măsuri concrete care să încurajeze reintegrarea profesională a celor care și-au pierdut locul de muncă și, în unele cazuri, orice sursă de venit.

Conform datelor furnizate de Ministerul Muncii, la data de 6 mai au fost înregistrate peste 900.000 de contracte individuale de muncă suspendate și 320.145 contracte individuale de muncă

încetate, iar numărul acestora este în continuă creștere.

Pentru a reporni economia României după încheierea stării de urgență este nevoie de implementarea imediată a unor măsuri care să readucă forța de muncă în economia reală, să faciliteze reintegrarea profesională.

Pe de altă parte, în pofida riscurilor epidemiei, grupuri mari de români au luat din nou calea emigrării pentru a munci în alte țări exact în domenii care și în țara noastră duc lipsă de forță de muncă – agricultura, construcțiile, domeniul sanitar.

Față de cele expuse, domnul deputat Nicolae Miroslov Petrețchi a solicitat ministrului Muncii și Protecției Sociale, doamnei Violeta Alexandru, următoarele precizări:

„ – Dacă în acest moment, Ministerul condus de dumneavoastră a pregătit un plan de reintegrare pe piața muncii a celor care și-au pierdut locul de muncă din cauza pandemiei COVID-19? Ce măsuri conține acesta?

– Care sunt măsurile concrete de evitare a muncii la negru?

– Care sunt sectoarele economice spre care Guvernul își propune să orienteze persoanele disponibilizate?”.

Când școala se mută în cer. Portrete de dascăli din Bălcăuți așa cum i-am cunoscut

Motto: Un om educat se deosebește de un om needucat, așa cum un om viu se deosebește de un om mort.

Aristotel

Zilele trec, anii se scurg pe nesimțite, dar amintirile rămân vii în mintea și în sufletele noastre. Școala este instituția ce oferă copiilor educația care să-i definească oameni de-a lungul vieții. Dar numai atât? Așa, tehnic vorbind? Nu, școala este acel loc unde arde un mănunchi de suflete dornice de a se dăruie micilor vlăstare ce fac primii pași în viață. Un mănunchi de suflete ce ard? Da, căci profesorii și învățătorii sunt flăcări care oferă din căldura și lumina lor și celor din jur. Prin urmare, școala înseamnă oameni, acei oameni care, cu toate încercările unora de a-i trece sub tăcere, își continuă munca de Sisif în orice condiții și dincolo de toate părerile bune sau mai puțin bune ale societății actuale în degringoladă.

Când am pășit, în 1997, pe drumul prăfuit ce ducea către școala din satul Bălcăuți, în sufletul meu se înlănțuiau, ca într-o horă, teama, nădejdea, incertitudinea, curiozitatea. Nici vremea nu mă încuraja prea mult. Era o dimineată mohorâtă, cu o ploaie mocănească ce se prelingea liniștit pe acoperișurile caselor înșiruite de-a lungul drumului. După vreo 40 de minute am ajuns la școală. O școală mică, situată în centrul comunei la drumul principal. Însă, în simplitatea ei, școala ascundea o bogăție sufletească incredibilă. Cadrele didactice m-au primit cu o căldură pe care nu o pot reda prin cuvinte. Parcă m-ar fi știut dintotdeauna. Eu, tânără aspirantă pe calea școlii, ei cu state vechi în educație. Oameni frumoși, fără nicio tăgadă. Și am învățat de la ei răbdarea, stăruința când este greu, calmul profesional și faptul că trebuie să întorci și celălalt obraz când ești palmuit, uneori, pe nedrept. Mama, ca toate mamele din lume se îngrijorează pentru puiul ei. Dar, când i-am povestit ce am găsit aici, mi-a spus simplu: „Aceasta este a doua ta familie. Sunt liniștită. Și la școală ai mamă și tată“.

Mă doare absența lor și o resimt profund în cancelaria de astăzi, însă gândul că sunt acolo sus, susținând lecții în ceata dreptilor, îmi ostoește dorul de ei.

O doamnă de o finețe și de un rar bun-simț. Doamna învățătoare Ana Petrașuc, o doamnă ca pâinea lui Dumnezeu. De la dumneai am cules generozitatea, vorba lină și șoptită care te îndemna la lucruri frumoase. În momentele de răgaz ale pauzelor povesteam, învățam alfabetul vieții cu doamna, ne împărtășeam tristețile inerente vieții, ne bucuram de încă o celebrare a unui an de viață. Activitățile dumneai erau pline de culoare și suflet, fie că erau cântec, poezie, piese de teatru. Doamna Petrașuc a inițiat grupul vocal „Bukovynka“ ce aducea, prin cântec, în fața noastră, tradițiile și portul ucrainean. Cu cât drag vorbea doamna Petrașuc limba ucraineană! Își iubea limba, portul și credința din strămoși.

Pe domnul învățător Vasile Haureș l-am cunoscut chiar în prima zi a venirii mele aici. Lângă geam, în cancelarie, ședea un domn ce citea ziarul. M-a scrutat cu privirea peste rama ochelariilor, răspunzând cu o voce baritonală la salutul meu timid. Un om ce impunea respect. Generațiile lui de elevi erau o bucurie când ajungeau în ciclul gimnazial. Disciplinate, ordonate, dornice de școală. Domnul învățător avea un deosebit simț al umorului. Uneori vivace, alteori sfichiuitor, dar întotdeauna la momentul potrivit. Știți doar că inteligența se măsoară și în simțul umoru-

lui. Era o plăcere să ne reîntâlnim după pensionare și să mai vorbim de-ale noastre. Deși sunt mult mai tânără decât dumnealui, saluta respectuos făcându-mă să roșesc la „Sărut mâna, domnișoară profesoară“.

Curând, ne-a părăsit și o doamnă a limbii române, doamna Teodora Haureș. Un alt om frumos care a lăsat urme în ființa mea. Ani de-a rândul a fost director al școlii. Un om cu o experiență vastă. De la ea am învățat că toate lucrurile trebuie făcute la timpul lor. M-a sfătuit să-mi dau toate examenele din cariera profesională la timpul lor, spunându-mi că, oricât de greu mi-ar fi într-un moment, valorile vieții trec și voi privi în urmă ca și cum n-ar fi fost. Și i-am urmat sfatul. Și nu-mi pare rău. La limba română nu se obține ușor nota 10, iar la doamna profesoară Haureș această notă însemna perfecțiunea. Clădea încet și sigur generații de elevi. Când ne întâlneam, nu ne ajungea timpul să mai povestim.

Oameni minunați care au fost. Și care vor fi și vor dăinui în comunitatea ucraineană din Bălcăuți.

Și știți ce e cel mai frumos în toată această poveste? Că toți acești oameni deosebiți pe care i-am amintit au fost oameni ai bisericii. Mergeau la Sfânta Liturghie, se spovedeau și se împărtășeau, răspundeau prezent la chemarea bisericii. Și nu e lucru puțin. Căci oamenii care merg alături de Dumnezeu nu pot decât împrumuta din bunătatea, căldura și răbdarea Lui.

Educația se face cu sufletul, cu zâmbet și cu nădejde în credința că valorile morale adevărate nu mor niciodată. Educația nu este o sumă de informații pe care să le reproduci mecanic. Educația este știință și morală, principii de viață. Degeaba știu teorema, dacă nu știu să o aplic în practică. Acestea erau valorile în care credeau colegii mei.

Astăzi, asistăm la o devalorizare a principiilor reale și adevărate ale moralității umane. Sub fațada drepturilor, unele de-a dreptul anarhice, se ascunde deconstructivismul actual.

În timpul pandemiei, căci timpul mi-a permis, am citit diverse aprecieri referitoare la școală și la sistemul de învățământ. Unele caustice, altele glumețe, altele care persiflau efortul cadrelor didactice. Școala, dincolo de spațiu, înseamnă timp, valori, cultură, muncă asiduă. Ce vor ști elevii noștri peste 10-20 de ani dacă astăzi lovim la baza piramidei școlii? Cine va mai transmite valorile umanității? Computerele, tabletele, telefoanele android, schimonoselile jalnice ale pseudoculturii? Nicidecum. Tăvălugul globalizării și alte tăvăluguri care vor urma, vor uniformiza, vor nivela. Vom fi prizonieri în propriul trup și suflet. Școlii îi revine rolul de a menține trează flacăra și de a perpetua valorile eterne. La care ne vom raporta și în fața Celui Mare.

Generațiile trecute de cadre didactice nu au trecut prin hățișul legislației năucitoare pe care-l cunosc generațiile de azi ale școlii. De aceea, elevii ce au trecut prin mâinile lor sunt astăzi oameni demni și de valoare sfidând normele clandestine ale lumii contemporane. De aceea, și copiii lor au reușit să fie cei mai buni elevi ai școlii. Elevii lor au fost elevii mei care astăzi au terminat facultăți, lucrează în instituțiile statului promovând valorile învățate de la dascălii lor. Dacă cursurile școlare s-au întrerupt pentru o perioadă de timp, o mobilizare pe conturile de socializare de tipul: „Nu vi se pun note, nu sunteți examinați de către profesori“ este neavenită în contextul educației. Însă o chemare de tipul „Dragi copii, ne continuăm

Mesaj de Paște

*Excelența Sa Oleksandr Bankov,
Ambasadorul Ucrainei în România*

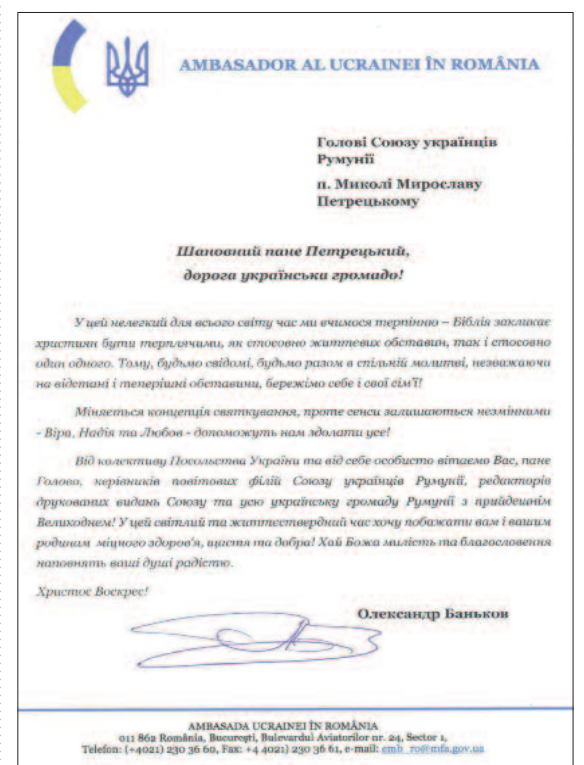
*Stimate Domnule Petrețchi,
dragă comunitate ucraineană,*

În aceste vremuri grele pentru întreaga omenire învățăm ce înseamnă răbdarea. Biblia îi cheamă pe creștini să manifeste răbdare atât față de împrejurările vieții, cât și față de cei din jurul nostru. De aceea, trebuie să fim conștienți, să fim împreună în rugăciune indiferent de distanță și de actualele împrejurări, să ne protejăm pe noi și familiile noastre.

Se schimbă concepția privind sărbătorirea, dar sensurile rămân aceleași – Credința, Speranța și Dragostea – care ne vor ajuta să le biruim pe toate.

În numele colectivului Ambasadei Ucrainei și al meu personal vă felicit pe Dumneavoastră, Domnule Președinte, pe președinții filialelor județene ale UUR, pe redactorii-șefi ai publicațiilor Uniunii și întreaga comunitate ucraineană din România cu prilejul Sfințelor Paști! În aceste zile luminate și pline de încredere, vreau să vă urez Dumneavoastră și familiilor Dvs. multă sănătate, fericire și numai bine! Fie ca bunăvoința și binecuvântarea lui Dumnezeu să vă umple sufletele de bucurie.

Hristos a Înviat!

munca să clădim în continuare și să reușim împreună“ sună cu totul altfel. Teoria formelor fără fond este prea actuală și rănește mai mult decât crede că construiește.

Simt că, dincolo de nori, foștii mei colegi îmi dau dreptate. Ceea ce am învățat de la ei mi-a fost confirmat de viață și de profesie. Eternitatea se măsoară în cuvinte și fapte care trec dincolo de hotarele acestei lumi efemere.

prof. Mihaela PINTRIJEL

BACALAUREATUL ÎN VREMEA PANDEMIEI

Conform noului calendar propus de Ministerul Educației și Cercetării, examenul de BAC 2020 va începe în data de 22 iunie.

În ceea ce privește reluarea activităților în unitățile de învățământ, elevii din clasele a VIII-a și a XII-a și final de ciclu la învățământ profesional de zi pot reveni în unitățile de învățământ între 2-12 iunie, cu respectarea măsurilor de distanțare socială. În sala de clasă vor fi maximum 10 elevi care vor sta maxim 2-3 ore și

se vor pregăti pentru examenele naționale. Pentru elevii care au probleme de sănătate sau au în familie persoane cu risc de îmbolnăvire, prezența la școală va fi opțională, iar decizia va aparține părinților. În această situație, pregătirea elevilor se va realiza în continuare în sistem online. Pentru restul elevilor, continuă cursurile online, mediile urmând a se încheia cu notele obținute până acum, conform procedurilor transmise inspectoratelor de către MEC.

Evaluarea Națională și Bacalaureatul se vor susține în conformitate cu noile programe elaborate de către Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație și aprobate de către Ministerul Educației și Cercetării pentru anul școlar 2019-2020.

Pentru cei care susțin examenele de certificare pentru învățământul profesional și postliceal, vor fi realizate aceste examene numai pe bază de proiect, iar proba practică va fi echivalată. Pentru elevii ce se vor întoarce la școală în data de 2 iunie, regulile de distanțare socială vor fi stricte, astfel, în clasă vor fi maximum 10 elevi, ce vor sta 2-3 ore și se vor pregăti pentru examene. Acestea vor fi organizate cu respectarea măsurilor de distanțare socială. Pentru restul elevilor, continuă cursurile online, mediile urmând a se încheia cu notele obținute până acum.

Calendar propus pentru BAC 2020 – sesiunea iunie-iulie 2020

9-12 iunie 2020 – înscrierea candidaților

22 iunie 2020 – Limba și literatura română, proba E.a), proba scrisă

23 iunie 2020 – Limba și literatura maternă, proba E.b), proba scrisă

24 iunie 2020 – Proba obligatorie a profilului, proba E.c), proba scrisă

25 iunie 2020 – Proba la alegere a profilului și specializării, proba E.d), proba scrisă

29 iunie-01 iulie 2020 – Evaluarea competențelor lingvistice de comunicare orală în limba română – proba A

01-02 iulie 2020 – Evaluarea competențelor lingvistice de comunicare orală în limba maternă – proba B

03-08 iulie 2020 – Evaluarea competențelor digitale – proba D

09-13 iulie 2020 – Evaluarea competențelor lingvistice într-o limbă de circulație internațională – proba C

14 iulie 2020 – Afișarea rezultatelor (până la ora 12,00) și depunerea contestațiilor (orele 12,00 - 16,00)

15-20 iulie 2020 – Rezolvarea contestațiilor

21 iulie 2020 – Afișarea rezultatelor finale.

• **Examen la Matematică** – pentru absolvenții claselor de liceu cu profil real din filiera teoretică, pentru cei care au terminat filiera tehnologică și pentru absolvenții de la profilul militar și profilul pedagogic – specializarea învățământ-educatoare, din filiera vocațională

• **Examen la Istorie** – pentru absolvenții de la profilul umanist din filiera teoretică și pentru toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția celor de mai sus

• **Fizică, Chimie, Biologie sau Informatică** – elevii de la profilul real din filiera teoretică, de la profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului din filiera tehnologică și de la profilul militar din filiera vocațională

• **Geografie, Filosofie, Logică și argumentare, Economie, Psihologie** și, după caz, **Sociologie** – absolvenții de la profilul umanist din filiera teoretică, de la profilul servicii din filiera tehnologică și din toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția celui menționat mai sus.

Calendarul pentru BAC 2020 poate suferi modificări, însă acestea vor fi anunțate. Ministerul Educației și Cercetării discută, în prezent, susținerea online a unora dintre probele de competențe de la BAC, dar nu a ajuns încă la o decizie tehnică finală, motiv pentru care examenele scrise au fost programate înaintea celor orale. Ministrul Educației și Cercetării, doamna Monica Cristina Anisie, a făcut precizarea potrivit căreia, elevii confirmați „pozitiv COVID-19” vor susține probele examenului național de Bacalaureat 2020, conform unei proceduri speciale elaborate de Ministerul Educației și Cercetării. O altă modificare avută în vedere de oficialii din Minister pentru Bacalaureatul de anul acesta este renunțarea la centrele zonale de examinare, pentru a putea asigura în mod eficient distanțarea și măsurile de prevenire a răspândirii noului coronavirus. Inspectoratele Școlare Județene vor pune la dispoziție un TELVERDE pentru orice întrebare legată de organizarea și desfășurarea examenului de BAC 2020. Obiectivele Ministerului Educației și Cercetării pentru această perioadă sunt încheierea cu bine a situației școlare și organizarea examenelor pentru elevi, studenți și profesori în siguranță și în conformitate cu legislația în vigoare.

Mult succes absolvenților care vor susține examenul de Bacalaureat 2020!

ÎNSCRIERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR

În vederea cuprinderii în învățământul preșcolar a copiilor cu vârste între 3 și 6 ani, Ministerul Educației și Cercetării a stabilit derularea succesivă a următoarelor etape (la nivelul fiecărei unități de învățământ):

1. reînscriserea copiilor care frecventează grădinița în acest an școlar și doresc să o frecventeze și în anul școlar 2020-2021;

2. înscrierea copiilor care nu au frecventat până acum acest tip de învățământ.

Reînscriserile se vor desfășura în perioada 25 mai-5 iunie și se pot efectua și prin poștă electronică, telefon sau fax.

Înscrierile se vor desfășura în două etape: 8 iunie-3 iulie și 20 iulie-10 august. Cazurile care nu au fost clarificate în cele două etape de înscrieri se pot rezolva în perioada 11-31 august. Pentru înscriere, părinții pot comunica unității de învățământ prin poștă electronică, telefonic sau prin fax datele necesare pentru a fi introduse în aplicația specifică din Modulul SIIIR – Înscriere la grădiniță 2020-2021.

Ocuparea locurilor libere, după finalizarea procesului de reînscrisere, se va face cu respectarea prevederilor din legislația în vigoare și, cu precădere, în acest an școlar, a prevederilor Legii nr. 56/2019, asigurând cuprinderea tuturor copiilor de 5 ani în grupa mare, ca parte a învățământului general obligatoriu.

În situația în care, într-o unitate de învățământ, numărul cererilor de înscriere este mai mare decât numărul locurilor libere, vor fi aplicate, succesiv, criteriile de departajare generale și criteriile de departajare specifice.

Criteriile generale de departajare sunt următoarele:

- existența unui document care dovedește că un copil este orfan de ambii părinți (situația copilului care provine de la o Casă de Copii/un centru de plasament/plasament familial se asimilează situației copilului orfan de ambii părinți);

- existența unui document care dovedește că este orfan de un singur părinte;

- existența unui frate/a unei surori înmatriculat/înmatriculate în unitatea de învățământ respectivă;

- existența unui certificat medical de încadrare în grad de handicap a copilului, însoțit de certificatul de orientare școlară, eliberat de Comisia de orientare școlară și profesională.

Criteriile specifice de departajare (elaborate de fiecare unitate de învățământ preșcolar, aprobate de Consiliul de administrație al acesteia și avizate de către consilierul juridic al Inspectoratului Școlar Județean/al municipiului București până la data de 29 mai 2020) nu pot fi discriminatorii și nu pot include liste de preînscriseri. Pentru criteriile specifice stabilite, unitatea de învățământ va preciza documentele doveditoare pe care părintele trebuie să le depună în momentul validării cererii-tip de înscriere. Criteriile specifice de departajare vor fi aplicate doar după epuizarea criteriilor generale.

Orarul reînscriserilor și, respectiv, al înscrierilor va fi stabilit de conducerea unității de învățământ și va fi afișat, la loc vizibil, în fiecare grădiniță pentru informarea părinților și a publicului interesat, inclusiv pe site-ul acesteia (dacă există) și pe site-urile inspectoratelor școlare.

Pentru asigurarea transparenței procesului de reînscrisere/înscriere, conducerile unităților de învățământ preșcolar vor mai posta pe site-ul unității de învățământ/ISJ și, la vedere, pentru toți cei interesați, următoarele informații:

- capacitatea instituției (numărul de copii pentru care a fost proiectată);

- numărul de locuri aprobat prin planul de școlarizare pentru anul școlar 2020-2021 (pe grupe de vârstă: mică, mijlocie, mare);

- criteriile generale și criteriile specifice pentru înscrierea copiilor;

Pentru soluționarea diferitelor situații legate de reînscrisere/înscriere în unitățile de învățământ preșcolar, ISJ/ISMB vor consilia și sprijini părinții, ținând cont, cu precădere, de interesul educațional al copilului. Inspectoratele școlare se vor asigura că sunt îndeplinite, în fiecare unitate de învățământ preșcolar sau cu grupe de preșcolari, condițiile organizatorice și logistice necesare.

21 MAI, ZIUA MONDIALĂ A DIVERSITĂȚII CULTURALE

Pe 21 mai, este marcată Ziua Mondială a Diversității în numele dialogului și dezvoltării. În acest sens, directorul general UNESCO, Koichiro Matsuura, s-a adresat comunității internaționale cu următorul mesaj care, deși a fost rostit cu mai mulți ani în urmă, își păstrează valabilitatea și în zilele noastre.

„La 20 decembrie 2002, Adunarea Generală a Națiunilor Unite, în rezoluția cu numărul 57249, „Cultura și dezvoltarea“, a decretat ziua de 21 mai drept Ziua Mondială a Diversității Culturale în numele dialogului și dezvoltării și a invitat toate statele membre, organisme interguvernamentale, organizații ale sistemului Națiunilor Unite și organizațiile nonguvernamentale corespunzătoare, ca printre alte activități specifice, să informeze publicul despre valoarea și importanța diversității culturale și să faciliteze promovarea și conștientizarea rolului pozitiv al diversității culturale prin educație și mass-media.

Cu toate acestea, în lumea actuală, acest tip de cultură este amenințat de o varietate de factori, pe de o parte, protecția excesivă a identității naționale reprezintă o amenințare pentru cultura diferitelor minorități; pe de altă parte, religia pune presiune asupra culturii. În cele din urmă, aproape peste tot, sub influența globalizării galopante, limbile dispar, tradițiile se pierd, culturile vulnerabile sunt marginalizate și unele dispar cu totul. Pericolul reducerii puternice a spectrului diversității culturale este foarte grav. Întregul spectru al curcubeului de pe planeta noastră nu poate fi redus la una dintre culorile sale constitutive, fără ca prin aceasta să amenințe moștenirea culturală a generațiilor viitoare și supraviețuirea omenirii.

Conștientizarea acestui fapt a dus la adoptarea, în anul 2001, a Declarației universale a UNESCO privind diversitatea culturală, care este însoțită de douăzeci de direcții principale cuprinse în Planului de acțiune, care oferă o nouă înțelegere a relației dintre diversitate, dialog și dezvoltare. Aceste trei concepte sunt interconectate și permit să ia în considerare și să optimizeze resursele culturale ale omenirii. Adoptând această declarație, statele membre UNESCO s-au angajat să recunoască, să protejeze și să promoveze în mod activ avantajele diversității culturale, la nivel local, național și internațional“.

Deciziile adoptate de UNESCO în acest sens impun și organizațiilor minorităților naționale din țara noastră obligația de a promova „conservarea identității culturale” a țărilor pe care le reprezintă comunitățile respective.

În opinia noastră, filialele UUR au sarcina să se implice în toate inițiativele în această direcție, prin stabilirea unor parteneriate veritabile cu societatea civilă și minoritățile care locuiesc în județele noastre.

Declarația universală UNESCO privind diversitatea culturală este un instrument minunat pentru dialog și dezvoltare. Fiecare dintre minoritățile reprezentative într-un anumit județ ar trebui să depună eforturi pentru ca pluralismul culturilor, prin realizarea unui dialog autentic între ele, să devină moștenirea noastră comună. Doar astfel vom putea evita conflictele tragice și vom realiza o dezvoltare durabilă, garantând durabilitatea diversității culturilor și continuitatea unui dialog constructiv și eficient.

În anii precedenți, cu ocazia Zilei Mondiale a Diversității în numele dialogului și dezvoltării, împreună cu reprezentanții minorităților naționale din Iași, am organizat o serie de acțiuni specifice, ocazie cu care am analizat rezultatele cooperării dintre comunitățile noastre și am stabilit unele măsuri pentru activitatea de viitor. În acest an, în contextul pandemiei determinate de virusul COVID-19 și a imposibilității organizării unor astfel de acțiuni, am propus președinților comunităților naționale din Iași să facem schimb de opinii cu privire la unele probleme de interes reciproc. În această privință, le-am sugerat o serie de întrebări și, deși nu au răspuns în scris toți președinții (unii au spus că rămân la punctul de vedere exprimat cu ocazia întâlnirilor anterioare), se pot trage următoarele concluzii importante pentru colaborarea în viitor, când condițiile vor permite acest lucru.

1. Colaborarea dintre organizațiile minorităților din județ și organele locale, în mod deosebit în ultima perioadă de timp, nu se ridică la nivelul cerințelor, existând loc de mai bine. În acest sens, nu s-au inițiat și nu s-au încheiat protocoale sau acorduri de colaborare, în afara unor acorduri punctuale pe acțiuni și acestea în număr foarte redus.

2. Modul de reprezentare la nivel local este ca și inexistent. Nu s-a găsit un sistem prin care minoritățile dintr-un județ să fie prin rotație la conducerea unor organisme din cadrul Prefecturii, al Consiliului Județean sau Municipal, se perpetuează reprezentanții aceleiași minorități pe parcursul mai multor legislaturi.

3. Colaborarea pe orizontală la nivelul minorităților încă nu a ajuns la standardele cerute. Multe din acțiuni sunt ocazionale, nu există un plan comun de activități în acest sens, deși unele încercări, în acest sens, au fost. S-au făcut prea puține acțiuni pe linia cunoașterii reciproce prin activități diversificate, de interes pentru părțile implicate, dat fiind faptul că avem afinități și convergențe pe care poate nici nu le-am descoperit la adevărata lor valoare.

4. Se conturează necesitatea constituirii unui cadru legal, a unei uniuni a minorităților la nivel județean, conduse de un organism colectiv, reprezentativ, care să reprezinte minoritățile în relațiile cu organele locale, în cazul în care nu se acceptă reprezentativitatea prin rotație a tuturor minorităților pe parcursul unei legislaturi în organele de conducere ale organelor locale, acolo unde reglementările în vigoare prevăd implicarea minorităților.

Acestea sunt doar niște deziderate ale noastre care am dori să fie analizate la nivelul conducerilor centrale și al reprezentanților în cadrul grupului minorităților din Parlamentul României și să se găsească o soluție unitară și legală pentru toate județele (în prezent, se pare că sunt județe care au astfel de structuri) privind reprezentarea minorităților la nivelul organelor locale, în mod echitabil.

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

Ucrainenii din Banat

(Urmare din numărul 405-406)

A început destul de timid și târziu în comparație cu emisiunile celorlalte minorități, emisiunea în limba ucraineană a împlinit, la 5 septembrie 2019, douăzeci și unu de ani de existență. Nu e puțin, nici foarte mult, dar, după spusele ascultătorilor, fiecare ediție a acestei emisiuni înregistrează progrese și asta și datorită faptului că în comunitatea ucraineană din Banat există activități destul de multe, care, pe calea undelor, pot fi aflate de toți ucrainenii din zonă, dar și datorită conducerii și colegilor din Radio Timișoara care au contribuit la buna desfășurare a acestor emisiuni.

Comunitatea ucraineană din Banat numără aproximativ 14000 de locuitori. Numărul mare de scrisori și telefoane primite în primii ani de emisiune arată că timpul alocat emisiunii (o singură oră pe lună) nu era suficient pentru că evenimente erau multe, satele în care conviețuiesc conaționalii noștri sunt și ele multe și nu putea fi cuprins totul într-o singură oră de emisie pe lună. Aproape că nu există localitate în județul Timiș în care să nu existe cel puțin un ucrainean. Fie că mergi de la Timișoara la Buziaș, fie la Sănnicolau Mare, la Lipova sau la Arad aproape în fiecare localitate găsești un urmaș al cazacilor ucraineni.

Astfel că a urmat o mică mărire de spațiu, urmând ca după cinci ani de emisie o dată pe lună, emisiunea în limba ucraineană să fie difuzată de două ori pe lună (în prima și a treia duminică). Toate acestea s-au realizat cu sprijinul necondiționat al regretatului domn Mile Todorov, redactor-șef al redacției în limba sârbă de care aparținea și redacția ucraineană. Și tot la insistențele dumnealui și cu sprijinul conducerii Radio Timișoara, la 18 ianuarie 2009, emisiunea în limba ucraineană a început să fie difuzată în fiecare duminică, păstrându-se ora 18, ca oră de emisie. Astfel, și astăzi, după 11 ani, în fiecare duminică pe frecvența 630 KHz, AM Radio România Timișoara, transmite emisiunea în limba ucraineană, timp de o oră. Regula pentru aceste emisiuni este următoarea: 80% muzică, 20% „vorba”, lucru de apreciat, deoarece muzica este cea care unește sufletele ucrainenilor. Muzica este cea care ne face bine în orice moment al vieții.

Inaugurarea emisiunii ucrainene cu durata de o oră a fost marcată festiv, după ce a avut loc prima transmisie în direct, în care invitați au fost doamna Kornelia Luskalova, din partea Centrului Cultural Informațional al Ambasadei Ucrainei la București, dl Ivan Liber, președintele UUR Caraș-Severin, compozitor și dirijor, și dl Ștefan Buciuta, președinte la vremea aceea al UUR.

În aceste emisiuni, sunt aduse în casele conaționalilor, noutățile din viața ucrainenilor, știri din țară și nu numai, obiceiuri și tradiții. De asemenea, există și o rubrică de literatură, una de turism, unde sunt prezentate locuri interesante din zona noastră, din țară, dar și din Ucraina. Sunt prezentate adesea pagini din istoria ucrainenilor din Banat.

Ucrainenii din Banat s-au stabilit aici în mai multe etape. Unii sunt în aceste locuri de aproximativ o sută de ani (cei strămutați din Ucraina Transcarpatică), iar alții au venit aici în perioada anilor 1970-1990, cei

mai mulți din Maramureș sau din Bucovina, așezându-se, în general, în satele părăsite de germani. Astfel, în comuna Știuța, sunt peste 1000 de locuitori de naționalitate ucraineană, ascultători fideli ai postului nostru de radio și în special ai emisiunii în limba ucraineană. De asemenea, un număr mare de ucraineni se află în satele Remetea Mică, Soca, Pădureni, Petroasa Mare, Dudeștii Vechi, Gottlob, orașele Sănnicolau Mare, Lugoj, bineînțeles, Timișoara și lista poate continua, nemaivorbind de ucrainenii din județul Caraș-Severin, care alcătuiesc câteva sate compacte (Copăcele, Zorile, Cornuțel), iar în orașele Caransebeș și Reșița, de asemenea, conviețuiesc foarte mulți ucraineni. În județul Arad la fel este ascultată această emisiune. În comuna Tîrnova trăiesc peste 1000 de ucraineni.

Cu siguranță, emisiunea are răsunet în tot Banatul, de aceea, ar fi minunat ca ucrainenii din Banat și totii cei care ne ascultă pe internet să afle despre toate acțiunile desfășurate în această zonă și asta s-ar putea realiza doar prin colaborarea organizatorilor de acțiuni cu redacția radio. Se pot transmite relatări telefonice, dacă deplasarea este greu de realizat.

Cu aceste cuvinte doresc să transmit faptul că pașii urmați de această emisiune sunt din ce în ce mai îndrăzneți, depășind demult timiditatea începutului. Așteptăm cu toții trecerea perioadei de restrângere din cauza pandemiei și să ne revedem cu toții sănătoși la activități plăcute, cu inima curată și voie bună. Dumnezeu să ne ajute pe toți!

Simona Daniela LIBER-LÂNCRĂNAN

Istoria a două fotografii

Se spune că o fotografie face cât o mie de cuvinte. Așadar, cele două fotografii pe care le trimit fac cât două mii de cuvinte.

Totuși, trebuie să scriu câteva cuvinte pentru a dezvălui ce reprezintă ele.

În anul 1998, în satul Măriței, comuna Dărmănești, județul Suceava, s-a ridicat un monument în memoria celor căzuți în cele două războaie mondiale. La inaugurare, prin strădania fostului depu-

tat al Uniunii Ucrainenilor din România, Vichentie Nicolaiciuc, fiu al satului, a participat și un grup de militari din Rădăuți. Actualmente Vichentie Nicolaiciuc este la ceruri. Fie-i țărâna ușoară.

Atunci s-a hotărât ca, în fiecare an, de Ziua Eroilor, la ceremonia de la Monumentul Eroilor, să fie invitați și veterani.

Veteranii erau primiți cu flori, iar la sfârșitul ceremonialului erau tratați creștinește. Cum subsemnatul era șeful culturii din comună, mă ocupam ca să fie prezenți veteranii care se mai puteau deplasa.

Ultima dată când au participat și veterani a fost pe data

de 2 iunie 2011. Iată și numele celor patru veterani care apar în fotografie: Dumitru Divisevici, Vasile Divisevici, Vasile Caterenciuc și Victor Zmeu.

Având în vedere că de pe data de 1 februarie 2012 am ieșit la pensie, de Ziua Eroilor din 2012, n-am mai participat, deoarece un brav cadru didactic a decretat: „Fără domnul Kolea la monument, este pensionar, să rămână acasă!”.

Zis și făcut, norocul meu că am făcut fotografia document.

La ora actuală, în comuna Dărmănești, nu mai sunt veterani. În 2018, au plecat la ceruri veteranii Gheorghe Teaciuc și Dionisie Mazureac, ambii din Mărițea Mică, iar în 2019, ne-a părăsit și Nicolae Pauliuc din Dănila.

În a doua fotografie, este fostul veteran Silvestru Salschi din Măriței, care a stat în prizonierat timp de 12 ani în lagărul din Karaganda.

Să ne plecăm frunțile în fața celor care au luptat pentru țară!

Să le fie țărâna ușoară!

Kolea KURELIUK

CU FIORI DE RECUNOȘȚINȚĂ, PRĂZNUIND ZIUA EROILOR

Cu evlavie zilei de Înălțarea Domnului aducem prinos de dragoste și recunoștință celor care, în nori grei de fum și în vuiet de bătălie, au pregătit pacea și seninul cerului de astăzi. Ei ne așteaptă cu tot dorul; știu că venim la ei din sfântul dor al revederii.

Fiorul revederii ne topește inimile ca-n clipa când ne-am despărțit de ei. I-am simțit în clipa despărțirii cu brațele încleștate pe arme ori grenade, croindu-și drumuri largi printre dușmani și-i regăsim acum, iaca, ducându-și veacul odihnei alături de ei; căci în moarte, prieteni ori dușmani sunt tot una...

Sub scutul pieptului lor ciuruit de gloanțe și sfărțec de schije de obuze, clădim noi visuri și-abia găsim un ceas pe an să ne gândim... O sfântă mare datorie de creștini avem față de mucenicii neamului nostru, datorie rămasă scrisă cu sânge cald și roșu, gâlgâind pe întreg pământul românesc al aceluia timp.

După primele vorbe de bun găsit, limba se dezleagă, graiul prinde a se închea și încep fiecare să ne întrebe: unul de un tată bătrân ori uitat de zile, altul de o biată mamă sărmană, alții de soții dragi și cei mai mulți de copii plâpânzi lăsați atunci în leagăne.

Nimeni nu blestema pe nimeni, din suflute le-a zburat ura, topită în focul dragostei de neam și de țară; nici nu ne mustră măcar... Vai, și ce grea le e dezamăgirea, căci e îndreptățită!... Cât au făcut ei pentru noi și ce puțin ne gândim noi la dâșii! Și toate acestea le-ar uita, dar alta-i grija autoînstrăinării, grijă mare care le tulbură pacea și somnul. Ne-am ticăloșit până într-atât că, fără nicio mustrare de cuget și teamă de Dumnezeu, nu învățăm nimic din pilda jertfelnicilor lor și cât de puțin facem să trăiască precum virtuți în sufletele urmașilor - de unde glasul sângelui vorbește mai adevărit.

În urmași - mai întâi în copiii celor căzuți la datorie - este aceeași plămădă sufletească și clocotește același sânge ca și în părinți. Îngrijindu-ne de acești eroi, cinstim jertfa și amintirea celor duși, construim totodată în odraslele acestora suflute tari, caractere de mărinimoasă jertfă, de care țara noastră are și va avea nevoie.

Un cuvânt de mărturisire, în ultimul rând, unul în paralel cu pilda interesului nostru față de eroi vorbește tuturor fiilor acestui pământ; iar de ar bate iarăși ceasul jertfei, să știți că ei vor fi prezenți, vor merge la hotar, împăcați în suflet și cu ndejdea tare că de-ar fi să-și dea viața pentru țară și neam, cei „de acasă” nu vor duce decât greul sufletesc al despărțirii de unii ca ei și nicidecum lipsa iubirii prin recunoștință adâncă și părintească pomenire.

Mihai MATEICIUC

Bun rămas, dragul nostru coleg!

Timpul, aici, în România, ca oriunde, trece peste locuri și ia ce vrea el - oameni, povești tradiții. El trece nemilos de repede și veștile cumplite nu conțin să apară. Nici bine nu s-au uscat lacrimile de durere pentru omul deosebit cu care nu o dată am conversat, directorul cotidianului „Crai nou”, Dumitru Teodorescu, primesc vestea că a murit colegul nostru de liceu, profesorul Dumitru Hariuc, promoția 1956, care cuprindea clasele A și B - 54 de elevi veniți de la Siret să ia lumina învățaturii. Am fost o generație fericită, entuziasă, plină de viață, adolescenți îndrăgostiți de carte și mereu dispuși să se bucure de fiecare clipă. În bănci eram așezați după înălțime. Dumitru a petrecut 4 ani în ultima bancă de lângă geam alături de colegul Nicolae Hapenciuc. Acum, amândoi vor fi așezați, poate tot alături, de Dumnezeu. Colegul nostru Dumitru n-a fost doar profesor admirat pentru inteligența lui, ci și director de școală timp de zeci de ani, iubit și prețuit de elevi, de colegi, de cei cu care a colaborat, îndeplinind misiunea pe acest pământ cu cinste și devotament. Amintesc doar una dintre mulțimile de valori - profesorul-inspector Ilie Sauciuc, fostul elev al soților

Hariuc. Succesul și prețuirea de care s-a bucurat, s-a datorat și soției lui Dumitru, Lucreția, învățătoare de excepție, pricepută la toate, având un har aproape dumnezeiesc de a iubi și de a vedea frumusețea din oameni, o forță a cuvântului, a poveștii, încât capta atenția elevilor săi care o ascultau cu nesat. Tot cu iubire și venerație vorbeau despre copii și nepoții lor, care au ajuns oameni mari - doctori la cele mai renumite spitale din Iași. Cu toate că soții Hariuc au o locuință confortabilă în orașul Câmpulung, ei s-au mutat la Iași alături de minunații lor copii și nepoți. La întâlnirile noastre, an de an, soții Hariuc erau prezenți întotdeauna. Cu puțin timp în urmă colegul meu, în convorbirea cu o altă colegă, Grosariu Anna, expertă în organizarea întâlnirilor a asigurat-o că va veni și anul acesta pentru că întâlnirile îi aduc aminte de cei mai frumoși ani ai vieții noastre și-l încarcă cu energie pozitivă.

Acum va străluci dincolo de spațiul și timpul acesta. Dumnezeu a vrut un profesor bun și în Rai. Acum îl are.

Dăruirea, dragostea, abnegația și sacrificiul acestui om nu se poate măsura așa cum nu se poate măsura durerea de neimaginat pricinuită de plecarea lui.

Să ai drum lin în zborul tău spre înălțimile cerești, iar Tatăl cel sfânt să așeze sufletul tău pe aripi de îngeri în lumină și pace.

Artemizia GHEORGHII

Parastas în Rona de Sus

Duminică, 22 decembrie 2019, de sărbătoarea Sfintei Ana (după stil vechi) în biserica ortodoxă ucraineană păstorită de părintele paroh Gheorghe Albiciuc, a avut loc un parastas cu triplu scop. Împreună cu credincioșii prezenți la sfânta slujbă s-au închinat rugăciuni în memoria veteranilor celor două războaie mondiale și a celor dispăruți în foc, puhoie de apă și alte neplăcute împrejurări pe care nu are cine să-i pomenească. Dar parastasul a fost închinat și memoriei celor care și-au jertfit viața, în urmă cu treizeci de ani, în timpul Revoluției din 1989.

Vasile BOICIUC-ROGNEANU

A te dezice de neamul tău constituie un păcat

Petrecând mult timp prin virtual în aceste zile de carantină, mi-au atras atenția fotografiile unui tânăr bălcăuțean care-și promova satul prin intermediul paginii „Bucovina, te iubesc”. Ultima postare suna astfel: „Cu trăistuța la cules de plante pentru ceaiul de la iarnă, Bălcăuți, 23 aprilie 2020, Sergiu Ionuț Șmighel-schi”. Mare amatoare de ceai și de povești spuse în timpul degustării acestuia, m-am autoinvitat la un ceai virtual pregătit, bineînțeles, de Sergiu că doar ce-și umpluse trăistuța pentru la iarnă, nu?

Dar să nu credeți că doar postările din online m-au determinat să stau la o ceașcă de vorbă cu acest tânăr. Îl cunosc de mic... mereu pus pe șotii. Îl vedeam actor de comedie. Așa că atunci când a dat la teologie, am rămas surprinsă. De unde aplecarea spre teologie? „Cred că în cazul meu este ceva nativ, cultivat ulterior, bunicul patern fiind ortodox practicant”, mă lămurește Sergiu.

Și pentru că trăim vremuri în care a te înstrăina de rădăcinile tale e un lucru firesc, valorile în care credeau părinții și bunicii nemaifăcând casă bună cu valorile importate de pe alte meleaguri pe unde ne-au purtat pașii, să vezi un tânăr preocupat de această lume aparținând mai degrabă poveștilor decât realității te face curios și ai vrea să afli cine i-a sădit în suflet dragostea pentru trecutul satului natal cu toată bogăția lui spirituală și materială. Răspunsul pe care mi-l oferă Sergiu întărește, încă o dată, zicerea conform căreia copilul se educă prin puterea exemplului, și nu prin vorbe: „De mic, am participat la toate evenimentele din comunitate, Biserica fiind locul central și punctul de confluență al acestora. La biserică, de cele mai multe ori, am mers cu bunicul patern, Ioan al lui Gorec; la înmormântări, în schimb, mergeam cu bunica, Domnica. Pe bunicii materni nu i-am cunoscut. Subliniez că la înmormântări și nunți participa tot satul. Iar în cazul celor din urmă, acest obicei este mai pregnant la noi, ucrainenii, unde după ce au văzut cununia religioasă, oamenii rămâneau în curtea bisericii un timp îndelungat, fiind cinstiți de miri, nuni și socri cu dulciuri, băuturi, transmitând orații de tot felul, în acompaniamentul fanfarei ce stătea peste drum, pe pod la Toader Bodnariuc, fratele bunicii. Mirajul produs de acestea, în cazul meu, a fost fantastic. Astfel că eu și astăzi mă emoționez când văd o procesiune de înmormântare cu „prapuri” sau, în ajun de duminică sau sărbătoare, când aud toaca și clopotele, instinctiv mă închin și mă opresc din treabă; căci așa făceau toți oamenii, astăzi conștientizând și mai mult sacralitatea unui astfel de act. Se spune în cartea numită „Pateric” că cine nu face cele ale locului, locul îl izgonește pe el. În sat toată lumea ținea ceea ce a moștenit, moștenirea fiind ceva sfânt. Mai apoi, desigur, în pas cu moda, viața la sat a devenit tangibilă, ideologie de orice fel făcându-și loc. Așa că, astăzi, în epoca libertăților de orice fel, răzleț mai găsim semeni de-ai noștri care-și rânduiesc viața potrivit acestei moșteniri populare, care este nedespărțită de „Sfânta Ortodoxie”.

Sergiu nu-și manifestă dragostea față de valo-

rile trecutului doar la nivel declarativ. Mi-a ajuns la urechi și faptul că marea lui dorință este de a face un muzeu. Așa că-i propun să-mi vorbească despre acest vis al lui, despre pasiunea de colecționar. Cu însuflețire în voce, îmi mărturisește că: „Dorința mea de a constitui un muzeu s-a

transformat într-o micuță colecție etnografică răsfirată peste tot în gospodăria noastră, părinții susținându-mă și ei. De multe ori tata mi-a adus diferite obiecte și articole mai vechi, dându-mi oarecum credit pentru această pasiune. Am mai adunat și bancnote, monede, timbre, costume populare, dar și cântece și mici compendii de istorie locală și etnică, pe care, din păcate, le păstrez încă în stadiul de manuscris. La biserică din sat cu hramul „Aco-perământul Maicii Domnului”, pe care îmi place să o numesc al doilea Pocrov al Moldovei, fiind al doilea cel mai vechi locaș cu acest hram

din Moldova de astăzi, după Schitul Pocrov din Neamț, datorită vechimii Parohiei, dar și a Bisericii actuale de zid care în toamnă împlinesce 140 de ani de la sfințire, cu binecuvântarea și ajutorul părintelui nostru paroh Cosmin Cucu, chiar în următorul an al venirii sale la noi, într-o încăpere din cafazul Bisericii numită Arhivă am adunat și inventariat toate cărțile și obiectele de cult, icoanele și veșmintele preoțești, cu o vechime considerabilă. Pe acestea le-am pus la păstrat rudimentar, curățându-le, acoperindu-le cu pânză, ferindu-le de soare și umiditate. Stadiul lor de conservare este destul de bun, camera fiind concepută, astfel încât să asigure condiții optime de păstrare; însă ele nu pot fi expuse îndelung sau permanent, deoarece nu au fost supuse unui proces de restaurare și conservare care este extrem de costisitor. Dumnezeu pe cele vechi le înnoiește, după cum zice Psalmistul, dar prin oameni. Sperăm ca lucruri de o valoare artistică im-

presionantă care au sfințit viața înaintașilor noștri și care poartă semnătura unor artiști de top ai vremii, cum ar fi cea a pictorului Epaminonda Bucvcschi, să nu se piardă în negura timpului”.

În mod firesc, discuția noastră se oprește și asupra rolului limbii materne în viața omului, Sergiu studiind limba ucraineană în timpul gimnaziului. Simt o tristețe în prima parte a răspunsului, apoi vocea sa parcă prinde viață: „Limba maternă, până acum câțiva ani, era limba în care toți rosteam prima

dată cuvântul mamă, auzeam întâia oară glasul acesteia, învățatura tatălui și mângâierea bunicii. Acest lucru se mai regăsește și astăzi doar în familiile unde ambii părinți sunt etnici ucraineni sau unde mama sau tatăl nu se rușinează sau nu se dezice de originea lor. Rugăciunile, colindele, toate răsunau în melodioasa noastră „ruska mova” – căci așa numeau bătrânii limba ucraineană

pătrunzând până la rădăcinile lor din vechiul imperiu Rusia Kieveană, origine pierdută în negura timpului, dar păstrată în frumosul nostru grai. La școală, am luat contact cu limba ucraineană literară și am învățat un lucru extrem de interesant: că în scris trebuie să ne exprimăm gramatical și literar, dar în vorbire... în vorbire e atât de plăcut când ne putem păstra specificul local. Acest lucru însă e cu neputință de perpetuat fără ajutorul școlii, căci ea corectează și reface unitatea dintre noi toți, de oriunde ne-am afla, ferindu-ne de necomunicare și de neînțelegere. Concursurile și olimpiada constituie o astfel de interacțiune. Mulțumiri și respect profesoarei noastre de limba ucraineană Anca Știubianu, care ne-a îndrumat pașii spre astfel de concursuri și pe care citez să o numesc, cu un termen mai nou, performer de top în misiunea aceasta de predare și perpetuare a limbii materne ucrainene”.

Aminteam, la începutul materialului, că Sergiu era un băiat poznaș, dar a absolvit teologia. Care credeți că a fost tema lucrării lui de licență? A ales să vorbească despre ironia din limbajul biblic... Curajoasă temă, zic eu... Ce l-o fi determinat să aleagă acest subiect? Normal că mă lămurește Sergiu: „Eu mă consider tradiționalist; unele voci ar spune că sunt un tradiționalist retrograd. În materie de educație sunt adeptul performanței, însă fără elemente de noutate performanța academică e aproape imposibilă. De aceea, am tratat în lucrarea mea de licență „Ironia în Sfânta Scriptură” componenta epigramatică a acestui limbaj, păstrând obiectivismul mesajului biblic și buna decență creștină. Lucrarea a fost apreciată, iar elementele de noutate privite și primite cu interes. Acum definitiviez lucrarea de disertație cu titlul „Combaterea vrăjitoriei și efectele ei asupra conștiinței religioase”, sub îndrumarea aceluiași coordonator, a pr. lect. dr. Cezar-Paul Hârlăoanu de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dimitrie Stăniloae” din Iași. Sper să placă și să aibă un grad ridicat de noutate”.

Se putea altfel? O temă la fel de incitantă și o lucrare pe care abia aștept s-o citesc. Îi urez mult succes și în acest demers educațional și-i propun să arunce o privire în viitor și să-și imagineze cum va arăta omenirea, care este soarta ortodoxismului: „Lumea merge înainte. Noi creștinii trăim astăzi și îl așteptăm pe mâine ca pe ziua ce va să vie! Tot ce este omenesc e trecător. De noi depinde dacă această efemeritate se poate concretiza și perpetua prin sacralitate sau nu. Important este să ne facem fiecare treaba și rostul în pătrățica noastră. Și încă ceva: revenirea la origini nu va dispărea, oamenii au nevoie de acest pilon. Secularismul, modernismul, postmodernismul, societatea tehnologizată sau cea de consum nu ne pot distruge rădăcinile definitiv, ci doar vremelnice; căci dacă ne uităm în istorie, niciun curent nu-l poate despărți pe om de Dumnezeu, această legătură e ființială. Biserica va dăinui, cu mai mulți sau cu mai puțini, în vremuri prolife, dar și de restriște. Dar la final va rămâne doar Biserica, cu sau fără noi în ea. Și se va reuni în Împărăția lui Dumnezeu. Căci aceasta este promisiunea reală făcută de Hristos. Și vom fi acolo... și după seminții, și după neamuri. De aceea, a te dezice de neamul tău constituie un păcat. Și la final rămâne întrebarea: dacă semenul meu suferă sau se bucură, eu sunt capabil să mă bucur și să sufăr cu el?”.

Tulburător exercițiu de reflecție postlectură...

Lăcrămioara GRIGORCIUC

Ziua Internațională a Muzeelor este sărbătorită, anual, în peste 150 de țări. Principalele evenimente de diplomatie culturală prin patrimoniul istoric se desfășoară în jurul muzeelor, ca principali actori și depozitari ai patrimoniului istoric mobil, dar și administratori ai patrimoniului istoric imobil, relevant la nivel local, regional, național și universal. Evenimentele sunt inițiate și organizate de asociații precum Consiliul Internațional al Muzeelor – Ziua Internațională a Muzeelor, Ministerul Culturii din Franța – Noaptea Europeană a Muzeelor, sub patronajul UNESCO. În această zi, majoritatea muzeelor își deschid porțile pentru vizitatori, programează tururi gratuite prin sălile muzeului și organizează expoziții tematice, festivaluri, se țin prelegeri tematice și alte evenimente specifice. Obiectivul principal al evenimentului este creșterea interesului pentru muzee ca important vehicul de schimburi culturale, îmbogățirea culturilor și dezvoltarea unei înțelegeri mutuale, de cooperare și pace între oameni.

Ziua Internațională a Muzeelor a apărut în calendar, în anul 1977, când la ședința Consiliului Internațional al Muzeelor (ICOM), a fost aprobată propunerea de a institui această sărbătoare culturală. În fiecare an, începând cu 1992, sărbătoarea are propria temă referitoare la activitățile muzeale, precum exportul ilegal de valori ale muzeului, rolul muzeelor în îmbunătățirea culturii societății și multe altele. Anual, tema Zilei Internaționale a Muzeelor este produsă de rețeaua de experți a Consiliului Internațional al Muzeelor (ICOM). În 2009, tema dedicată Zilei Internaționale a Muzeelor a fost definită prin sloganul „Muzeele și turismul”. În anul 2010, tema dedicată acestei sărbători a fost „Muzeele în numele armoniei sociale”, în 2011 – „Muzeele și memoria”. În anul 2012, s-a sărbătorit cea de a 35-a aniversare a Zilei Internaționale a Muzeelor, tema a fost „Muzeele într-o lume în schimbare. Noi provocări, noi inspirații”. Anul 2013 a fost marcat cu tema „Muzee (Memorie + Creativitate) = Schimbare Socială”, sloganul anului 2014 a fost „Colecțiile muzeelor unesc”, în 2015 – sloganul a fost „Muzeele și dezvoltarea durabilă a societății”, iar în anul 2016 – „Muzeele și peisajele culturale”. Tema dedicată Zilei Muzeelor din 2017 a fost „Muzeele și istorie controversată: să discutăm despre greutățile muzeelor”, în anul 2018 – „Muzeele în era hipercomunicării: noi abordări, noi segmente de public”, iar în anul 2019 – „Muzeele ca centre de cultură”: viitorul tradiției. Tema anului 2020 – „Muzeul ca spațiu pentru egalitatea de șanse: diversitate și incluziune” / Museums for Equality: Diversity and Inclusion.

În această zi de sărbătoare, multe muzee din diferite țări ale lumii își deschid larg porțile pentru toți doritorii absolut gratuit, pregătesc noi

Ziua Internațională a Muzeelor

expoziții, prelegeri tematice, excursii, lecturi științifice. În prezent, peste 20.000 de muzee în întreaga lume sunt implicate în această sărbătoare. România s-a înscris în acest demers încă de la prima ediție, iar numărul muzeelor implicate crește în fiecare an. Rețeaua Națională de Muzee din România este partener oficial al evenimentului la nivel internațional și își coordonează organizarea în România și promovarea acestuia.

Una dintre componentele Zilei Internaționale a Muzeelor este „Noaptea muzeelor”, un eveniment internațional care, în condiții normale permite vizitarea expozițiilor muzeelor implicate în această acțiune de mare anvergură și participarea la diferite evenimente cultural-artistice organizate în această noapte. Scopul principal al acțiunii este de a arăta resursele, oportunitățile și potențialul muzeelor contemporane, de a atrage tinerii în acțiunile muzeelor. Sărbătoarea a devenit foarte populară în ultimii ani și se desfășoară în multe orașe din lume, de obicei de sâmbătă sau duminică, în jurul datei de 18 mai. Evenimentele de sărbătoare pot dura o zi, întreg weekendul sau chiar și o săptămână întreagă. Important este ca esența acestor acțiuni să corespundă principiului: „Muzeele sunt un mijloc important de schimb cultural, de îmbogățire a culturilor și de dezvoltare a înțelegerii reciproce, a cooperării și a păcii între oameni” etc.). Acțiunea „Noaptea muzeelor”, în prima fază, a fost dedicată muzeelor de toate tipurile (de istorie, de artă, etnografie, de științe naturale, tehnice etc.) ulterior, li s-au alăturat universități, organizații neguvernamentale, fundații și asociații culturale. Organizațiile neguvernamentale și asociațiile profesionale au contribuit, de asemenea, în special în ultimii ani, la conservarea, restaurarea și îmbunătățirea patrimoniului cultural în unitate și diversitate prin implicarea minorităților la aceste acțiuni.

Timp de opt ani la rând, filiala noastră a participat la acest eveniment cu spectacole antrenante prezentate de ansamblul de dansuri „Veselka”, coordonator prof. Fălișteanu Rodica și membri ai comunității noastre în costume populare naționale ucrainene care i-au întâmpinat pe oaspeții de onoare din țară și din străinătate ce au venit la acest eveniment.

Pandemia provocată de COVID-19 a determinat ca organizatorii acțiunii Noaptea Muzeelor Europene să schimbe data desfășurării evenimentului pentru ziua de 14 noiembrie 2020, dacă condițiile vor fi favorabile pentru desfășurarea acestuia.

Muzeele sunt locuri în care te poți întâlni cu trecutul, să vezi prezentul și să privești spre viitor. Aici, facem cunoștință cu evenimente și figuri istorice importante, aflăm mai multe despre ținutul nostru, despre poporul nostru, răsfoind pagini importante ale istoriei neamului nostru, dar și ale omenirii, în genere.

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

A rânduit Cel de Sus să-l primim pe Isus și în acest an, să-i cântăm „Prohodul” de acasă și să ne rugăm în românește sau în ucrainește pentru vremuri mai bune. În același

HRISTOS A ÎNVIAT!

timp, Universul s-a oprit, parcă acest „altfel” ne-a transpus într-o altă dimensiune, sensul vieții noastre s-a îndreptat către cele de acasă. Pasca, cozonacii și ouăle încondeiate au fost pentru noi toți puntea dintre cer și pământ, legătura profundă cu El, cel înviat din morți pentru iertarea păcatelor noastre. Nu a mai trebuit să facem „durmuri”..., el a venit în casa fiecăruia prin lumina sfântă, prin preotul care a pășit la porțile fiecărei case transformate, după cum bine au spus reprezentanții cultului nostru, într-o biserică mai mică. A venit și la noi...

A venit și la ai noștri... Vă transmit frânturi din emoția așteptării Luminii, în cuvinte și în imagini. Se simțea aerul primăverii, verdele crud bătea la ușile caselor noastre, iar livezile își strigau reîntoarcerea la viață. Știți acel moment în care Isus a înviat pentru toate popoarele lumii! Emoția ne-a copleșit în acest an pentru că El, Fiul lui Dumnezeu vine la noi... Poate a venit sub forma unei emoții, poate prin intermediul părintelui și a Luminii, poate prin coșulețul așezat cuminte la poartă, poate prin oul încondeiat cu atâta migală sau prin amintirea

celor dragi pe care aievea îi vedem sărbătorind Învieirea, poate printr-o icoană sau prin vântul primăverii, prin zâmbetul și cântecul cristalin „Hristos a înviat!” al unui copil?! Indiferent cum a pătruns în casele și în sufletele dumneavoastră bucuria învierii păstrați-o vie și împărtășiți-o cu noi... Cu drag, un simplu om.

Claudia SEMCIUC

„Oameni, oameni minunați!”

Cât adevăr spune Aurelian Andreescu în versurile cântecului „Oameni”, slăvind creația divină și confirmând că „Omul este cel mai de preț capital”.

Am încheiat articolul „Nici într-o carte nu mi-aș putea exterioriza bucuria citirii revistei «Curierul ucrainean»”, publicat la începutul anului 2018 cu mărturia următoare: „Mă opresc aici. Cu permisiunea dumneavoastră, într-un alt articol, să continui cu alți oameni de condei ale căror articole m-au binedispus și mi-au bucurat zilele senectuții”. Obligatoriu am să încep cu „enciclopedicul” profesor Kolea Kureliuk.

Împreună cu soția suntem cititori „înrațiți” ai cuvântului scris pe hârtie. Revista „Curierul ucrainean” ne dă posibilitatea să luăm contact cu scrierile semnatarilor, să-i vedem pe unii în poze. Conținutul ne familiarizează cu toate manifestările culturale, religioase, obiceiuri și tradiții ale ucrainenilor trăitori pe meleaguri românești. În scrierile semnatarilor se prefigurează respectul acordat României, ai căror cetățeni sunt și relațiile exemplare în interes comun.

Pentru a fi loial cuvântului dat, am să încerc să scriu despre Omul Kolea Kureliuk și articolele sale, amintind că s-a născut la 10 septembrie 1947, în Măriștea Mică, comuna Dărmănești, județul Suceava, absolvent al Facultății de Matematică-Fizică a Institutului Pedagogic Suceava, căsătorit. Soția i-a fericit existența cu un băiat.

Am scris „enciclopedic” bazându-mă pe realizările și faptele ce concură la înțelesul acestui cuvânt. Profesorul Kolea Kureliuk este omul care sapă, adulmecă, răscolește, adună și ordonează cele mai interesante evenimente ale ucrainenilor și nu numai.

Acest supranume rezidă și din cultura dobândită, începând cu citirea cărților, desculț în roua ierbii, pe lunca râului Suceava, în liniștea CAP-ului de pe vremuri unde citea cărți de aventură specifice sufletului său, când păștea vacile, din studiul ziarelor și revistelor la care era abonat, depășind numărul de 40. Erau din țară și din Albania, Bulgaria, Polonia, Cehoslovacia, din URSS etc. Studiarea acestor reviste și a altor multe publicații de perspicacitate i-a permis participarea la numeroase concursuri organizate de diverse publicații, la posturi de radio și TV.

Relatările din articolele semnate de Kolea Kureliuk sunt concise, redau momente din trecutul și prezentul istoriei României și al ucrainenilor. Este evidențiată identitatea etnică, multiculturalitatea și respectul pentru țara unde s-au născut și viețuiesc de secole ucrainenii, aportul lor la îmbogățirea patrimoniului cultural românesc.

Fiind abonat la revista „Flacăra” lui Adrian Păunescu (apărută la 20 iulie 2001), am fost plăcut surprins să citesc articolul din nr. 52/2011, cu o titlatură incitantă „Misterioasa colindă”, semnată de un necunoscut, Kolea Kureliuk. Dacă izvorul scrierilor în revista „Flacăra” lui Adrian Păunescu a fost colinda închinată sărbătoririi Nașterii Domnului, în anul următor acest izvor s-a transformat în vale, apoi cu trecerea anilor debitul a crescut ajungând râu învolburat, ce a adus, în valuri sau unde liniștite, puținul din vasele acumulări, din sfere diferite pe care mult apreciatul profesor le deține. Astfel, a reușit să ferească cititorii revistei „Flacăra”, iar pe noi din alte zone ale țării ne-a surprins plăcut cu bogăția evenimentelor culturale, a portului și a datinilor, a numărului mare de manifestări din care răzbătea dragostea și respectul pentru România, țara în care viețuiesc și în care mândria de ucrainean este pregnantă.

Pentru a confirma cele spuse, am să apelez la cifre, a căror mărturie este caietul în care am notat și notez în continuare, pe lângă titlul articolului și numărul revistei în care a apărut, o frază sau două ce conțin esența articolului.

Iată cifrele: în 2011, un articol; în 2012, 31 de

articole, în 2013, 58 articole, în 2014, 86 articole ș.a.m.d., ajungând astăzi la 786 articole publicate în „Flacăra” lui Adrian Păunescu.

Articolele publicate în revista „Flacăra” și „Curierul ucrainean” sunt aureolate cu minunate fotografii în care sunt prezenți oameni și locuri, costume populare, activități artistice, profesori și elevi cu întreaga pleiadă de câștigători ai diferitelor concursuri. Fotografiile sunt o carte de vizită prin care eu, privitorul și cititorul, văd și înțeleg esența redării.

Mă simt dator să comentez câteva articole apărute în „Flacăra”, în acest interval de un deceniu, sub semnătura profesorului Kolea Kureliuk pentru ca cei ce sunt prezenți în conținutul scrierilor să aprecieze efortul și să simtă dragostea și căldura cu care autorul îi descrie împreună cu activitatea lor. Începând din luna septembrie 2014, profesorul Kolea Kureliuk îmi trimite lunar presa editată de UUR și cotidianul „Crai nou”, unde articolele ce-i poartă semnătura sunt foarte numeroase și cu tematică variată. Datorită profesiei de matematician și a aptitudinilor dobândite, multe articole apar ca axiome prin verdictul dat. Puțina gingășie din conținutul articolelor nu este suficientă ca cititorul să-și însușească pe deplin îndemnul și sfaturile propuse. Cred că articolul semnat de Mihai Mateiciuc, publicat în „Curierul ucrainean” nr. 389-392/2019 cu titlul „Primiți puțină duioșie?”, citit cu sufletul, ar ajuta să transforme ceva din „real” în „uman”.

Cu bucurie, dragoste și satisfacție, redau sinteze ale unor articole lecturate din „Flacăra”, semnate de neostoiitul profesor Kolea Kureliuk. Cele 786 de semnături certifică conținutul care m-a bucurat și informat despre evenimente culturale, lansări de carte, biografii, sărbători ale hramului bisericilor, anivesări și multe, foarte multe articole despre educație și școli, despre minunații elevi în al căror suflet este inoculată dragostea de carte, respectul pentru vârstnici, îndemnul de a-și iubi locurile natale, limba și obiceiurile, de a trăi în armonie cu toate etniile de pe pământul țării în care s-au născut. Aceste virtuți le-au fost predate în programele de instruire de către profesorul Kolea Kureliuk, aflat mulți ani și frumoși la catedră.

Multe și importante au fost articolele în care cultura cu multiplele ei activități a fost tema predilectă a profesorului Kolea Kureliuk. Cu dărnicia care-l caracterizează, cuvintelor izvorâte din suflet le-a adăugat frumusețea și respectul pentru înaintași de marcă ai culturii. În toți acești ani, a scris cu patos despre omagierea poetului național, Mihai Eminescu, cu ocazia aniversărilor și comemorărilor și a sutelor de concursuri și festivaluri organizate în școli. Începând cu nr. 11/2013 al revistei „Flacăra”, neastâmpăratul cronicar scrie despre „Omagierea lui Taras Șevcenko”, poetul național al Ucrainei, născut la 9 martie 1814 și trecut în nemurire la 10 martie 1861. „Am dorit să-l avem pe poetul național al Ucrainei, Taras Șevcenko, în limba lui Eminescu într-o formă artistică și structurată cât mai aproape de adevăr”, spunea eminentul traducător, poetul Ion Cozmei, într-un interviu. Profesorul Kolea Kureliuk ne împărtășește în articolul din „Flacăra” nr. 45/2015, bucuria de a-l fi cunoscut pe Ion Cozmei și pe domnișoara Tania Hnatiuc, viitoarea soție a poetului la o acțiune prilejuită de „Luna cărții la sate” la Călinești-Enache.

Cu satisfacție și bucurie, deseori în foarte multe numere ale revistei „Flacăra”, scrie articole prin al căror conținut ne informează pe noi, cititorii, despre expoziții tematice, concursuri cu teme variate, precum „Comori de suflet românesc”, festivaluri folclorice, recitări de poezie în care limba maternă are prioritate. Scoate în evidență bunele relații interumane stabilite de veacuri cu toate etniile. Festivalul „Conviețuirii” este cireașa de pe tort a acestor relații pe care profeso-

rul Kolea Kureliuk l-a inaugurat la 19 mai 1994 la Măriștea, unde au avut loc șapte ediții consecutive.

Lansările de carte a conaționalilor și nu numai sunt subiecte ale multor articole din

„Flacăra” care îi fac cinste și îl onorează. Printre numeroși scriitori sunt amintiți soții profesori Maria și Mihai Bocancea, profesorul Octavian Ciobacă și profesoara Saveta Vărăreanu care și-a lansat cartea „Suflet de orfan” în sala „Elena Greculesi” a Bibliotecii Bucovinei „I.G. Sbiera” din Suceava.

În articolul din „Flacăra” nr. 42/2014, intitulat „Spovedania unui intelectual de marcă” ne spune că lansarea a avut loc de „Ziua Mondială a Educației” și că profesorul dr. Gabriel Cărăbuș, în acordurile dumnezeiești ale „Baladei” lui Ciprian Porumbescu, a prezentat și coordonat această lansare la care au participat scriitori, profesori, prelați care, împreună cu asistența, au umplut sala și coridorul adiacent.

Să scrii un număr impresionant de articole în revista „Flacăra” lui Adrian Păunescu din dragoste și respect față de semenii, ca o țară întreagă să afle despre ucrainenii și realizările lor, despre buna conviețuire între etnii este o faptă umană, un mugur de eroism care trebuie apreciat știind că revista nu-și plătește colaboratorii.

Articolul care poartă nr. 786 în răbojul meu este scris în „Flacăra”, nr.1/2020 și se intitulează „Căminul Cultural din Părâuț, comuna Todirești, județul Suceava, inaugurat de sărbători”. Pentru realizarea acestui obiectiv, cu bucurie și cu respect felicit pe dl primar Vasile Avram, pe dl Viorel Nițu și pe toți cei care au contribuit la modernizarea Căminului Cultural, pe participanții formațiilor artistice ale căror programe au încântat asistența. În mod deosebit felicit surorile gemene, Anastasia și Teodora Seserman, interprete de muzică populară, moderatoare, care la vârsta copilăriei, când erau în primele clase, m-au colindat de Crăciun prin telefon și răsplata a fost prin poștă.

Stimată redacție, începând din anul 2015 o bogată corespondență ne dă posibilitatea să ne exprimăm concluziile la apariția unei cărți, a unui articol cu o tematică deosebită sau atenționarea prin telefon de a urmări o emisiune la televizor (Urgent TVR 1, TVR 3 etc.) Așa s-a întâmplat și în mai 2015, când prin telefon am primit „ordinul” TVR1. Am urmărit emisiunea „Cu și despre ucrainenii huțuli”. În scrisoarea de răspuns din 5 iunie 2015, am transmis mulțumirile mele și rugămintea de a-i transmite doamnei Elena Torac felicitările mele pentru realizarea emisiunii despre cultura și obiceiurile huțulilor și dlui Gheorghe Cega pentru desrierea obiectelor aflate în Muzeul din Ulma.

În scrisoarea adresată profesorului Kolea Kureliuk, din 18 septembrie 2015, printre multe altele, am scris despre bucuria citirii, în „Flacăra”, a articolelor semnate de profesorul Victor Cozariuc a scris și despre cartea dânsului „Dărmănești – mărturii ale trecutului”, conținutul căreia era bogat în informații și riguros documentat. Am reușit să o citesc acasă la dna prof. Saveta Vărăreanu când am fost în vizită la dânsa la Fălticeni. Eminentul profesor, publicist și statistician a predat istoria 38 de ani în Măriștea.

În toate momentele fericite, când citesc o carte, îi scriu profesorului Kolea Kureliuk despre bucuria lecturării și unele impresii.

Niculae SUCIU,
Gherla

(Continuare în pagina a 11-a)

Scrisoare de mulțumire

*În atenția domnului Gheorghe Hleba,
președintele UUR Timiș, și a domnului
Ioan Covaci, președintele UUR Lugoj*

Stimați domni,

Ne face o deosebită plăcere ca prin intermediul acestei scrisori să vă aducem mulțumirile noastre pentru sprijinul oferit elevelor Roșu Loredana și Roșu Anca din localitatea Darova. Laptopul oferit de dumneavoastră le este de un real folos, în această perioadă, elevele putând astfel să-și continue învățarea online.

Prin acțiunile întreprinse de dumneavoastră ați reușit să oferiți copiilor bucurie și ajutor.

Vă mulțumesc încă o dată, în numele copiilor și al meu personal, pentru că ne susțineți și vă implicați mereu în rezolvarea tuturor problemelor cu care ne confruntăm.

Totodată, ne exprimăm convingerea că foarte buna colaborare dintre noi va continua și chiar se va intensifica, în interesul copiilor care studiază limba ucraineană în județul nostru.

*Cu deosebită stimă,
Violeta Manzur,
profesoară de limba ucraineană*

Loredana și Anca Roșu

„Oameni, oameni minunați!”

(Urmare din pagina a 10-a)

Scrisoarea din 25 septembrie 2016 conținea următoarea informație: „citesc, acum, una dintre cele mai importante traduceri ale poetului Ion Cozmei, „Cobzarul”.

Nu știu cum se aude recitarea poeziei lui Taras Șevcenko în limba ucraineană, dar în traducerea lui Ion Cozmei, citirea versurilor a fost o plăcere. Mare bucurie aș avea să aud recitând poezia „Moartea căprioarei a regretatului Nicolae Labiș în limba ucraineană în traducerea dnei Tamara Severniuk.

Sunt convins, de asemenea, că profesorul Kolea Kureliuk este un ucrainean atașat de etnia și de țara în care locuiește. Bunătatea îl caracterizează. Deși este profesor de matematică, bine pregătit, isteț și perspicace, practică cu succes, din dragoste pentru oameni și instruirea lor, doar scăderea. Scăderea din venitul propriu cu cheltuieli de achiziții și expediție a cărților, revistelor și a ziarelor către mulți beneficiari, dintre care eu sunt cap de listă. Apreciind conținutul revistei „Curierul ucrainean”, l-am rugat pe profesorul Kolea Kureliuk să mai adauge numele și adresa unor scriitori, redactori-șefi, prof. univ. dr. în litere și istorie, militari cu rang înalt (r) diplomați cu care eu corespundez.

În articolul „Câte ceva despre recunoștință”, doresc ca cei care primesc publicațiile să confirme prin telefon primirea, simplu: „Am primit... cu mulțumiri sau fără” (nr. de telefon era expediat odată cu presa). După publicarea acestui articol în „Flacăra” nr. 45-46/2016, în următorul articol din același ziar scrie: „Ei bine, în scurt timp am avut o surpriză de proporții. Abonatul fidel, dl Niculae Suciuc din Gherla, citind cele scrise de mine, mi-a expediat un pachet cu plicuri mari, mici și medii și ca surpriza să fie totală m-a ajutat și financiar. Îl cunosc pe dl Suciuc doar prin intermediul scrisorilor și al revistei.

Cu încredința dvs. mai consemnez din articolele publicate de profesorul Kolea Kureliuk: „De curând am primit o scrisoare de la dl Niculae Suciuc din Gherla, spicuiesc din scrisoare: «... Vă felicit pentru talentul literar (aici mă flatați) și pentru rigoarea și structurarea relatărilor. Vă citesc cu drag articolele din revista «Flacăra», ce aduc o culoare vie în revistă și reprezintă perenitatea noastră, a celor care locuiesc în această binecuvântată țară». Și așa, încet, încet, între noi a început o corespondență pe diverse teme, dar și lungi dialoguri telefonice. Și încă ceva: de câteva ori pe an, Domnia sa mă aprovizionează cu... palincă din cea mai bună”.

Se spune că Dumnezeu le aranjează pe toate. Într-o împrejurare fericită, trecând prin Suceava,

ne-am întâlnit cu profesorul Kolea Kureliuk (fiind anunțat din timp despre ziua și ora sosirii). Bucuria întâlnirii a fost la cota maximă, atât pentru profesorul Kolea Kureliuk, cât și pentru mine și soție. Aveam atâtea să ne spunem, încât am uitat de protocol și ne întrerupeam unul pe altul ca să punctăm sau să adăugăm câte ceva la tema discuției. Până în prezent a fost singura întâlnire. Păcat. Ocazii au mai fost.

Stimată redacție, domnule profesor Ion Robciuc, redactor-șef al acestei reviste, care prin conținut mă înobilează, îngăduiți-mi să-mi cer scuze pentru această întinsă descriere a colaborării profesorului Kolea Kureliuk cu „Flacăra” lui Adrian Păunescu. Din câte am citit eu, este singurul ucrainean care timp de zece ani scrie la o revistă de prestigiu, editată în limba română, cu răspândire în întreaga țară și străinătate și cu un tiraj pe măsură. Datorită relatărilor și acurateții scrisului, aflăm noi, cititorii din întreaga țară, despre vasta activitate a bucovinenilor și, implicit, a ucrainenilor. Am identificat, felicitat și relatat despre scrierile multor autori ai articolelor din presa UUR în amplul articol din 2018, dar nu am găsit nicio semnătură care să se regăsească în „Flacăra” lui Adrian Păunescu.

Singura semnătură conform principiilor sale este a profesorului Kolea Kureliuk. Recent au apărut articole în „Flacăra” semnate de profesorul Gheorghe Dolinski și, ocazional, de profesoara Lidia Loredana Seserman.

În intervalul septembrie 2014 - februarie 2020, în care am primit revista „Curierul ucrainean” prin bunăvoința profesorului Kolea Kureliuk, m-am bucurat de relatările semnatarilor articolelor apărute, inclusiv ale profesorului Kolea Kureliuk. Prima revistă pe care am primit-o purta nr. 271-272/2014 și la pagina 12 se afla articolul „De la «Scormonind prin amintiri» la «Nostalgii pe aripi diafane»” în care cu bucurie profesorul Kolea Kureliuk ne spune despre apariția acestor volume de poezii ale consăteanului autodidact V. Mangelovski. În nr. 281-282/2015, pagina 15, ne informează despre apariția celui de-al treilea volum de poezie, ca în nr. 379-380/2019 să scrie articolul „Zece volume de versuri și nicio lansare a regretatului V. Mangelovski (1948-2019)”.

În articolele publicate în „Curierul ucrainean”, în perioada acestui „cincinal”, ne face părtași la bucuria lansărilor de carte a multor scriitori și poeți cu origini din zonă. Multe dintre aceste cărți poposesc și în biblioteca mea, după lectură. Conținutul acestor cărți este educativ, mobilizator și ne atenționează să nu uităm tot răul făcut de oameni oamenilor, îndemnând la nerepetare.

Cu sufletul nobil, dăruit de Cel de Sus, cu dragoste pentru cuvântul scris față de cei care s-au

învrednicit să scrie o carte, cu sentimentul ce-l leagă de glia comună, acestora le-a creat un loc tainic în suflet, loc în care Omul și cartea vor dăinui. Din dorința și plăcerea de a afla, de a ști, în murmurul ritmic al mușcăturii ierbii de către vaci, acolo la școala inimii și-a format caracterul de luptător cu deviza „Mai mult și tot înainte!”.

Profesorul Kolea Kureliuk are un suflet nobil, o inimă cuprinzătoare de o generozitate exemplară, care oferă și cere. Îl felicit și îl invidiez că a fost asistat la naștere de zâne și ursitoare. Zâna care a prezidat acest alai (și zânele au șefi) l-a înzestrat cu o îmbelșugată și nepieritoare memorie din al cărei izvor citim cu nesat, din tot ce-i pus pe hârtie, își iubește țara, neamul din care provine, se respectă pe sine prin tot ceea ce face și a făcut ca profesor. Când este copleșit de atâtea nedreptăți, îmi dă un telefon și îmi spune „Domnule Suciuc, iau un «kalașnikov» și mă duc în Afganistan”.

Cu o nespusă bucurie și emoție am citit în revista „Curierul ucrainean” nr. 363-364/2018 articolul „Cetățean de onoare” cu un motto sugestiv: „Nu poți fi profet în țara ta” semnat de profesorul Kolea Kureliuk. Iată un articol al cărui conținut evidențiază răsplata muncii pe tărâm educațional, depusă de neobositul dascăl, care a făcut de toate. A fost și actor în filmul „Dacă aș fi cowboy”.

Ca un corolar al activității profesionale, implicarea în acțiuni de culturalizare și educare școlară și extrașcolară a elevilor, bogata activitate publicistică și socială, de imagine a scriitorilor din zonă și incomensurabila dragoste de locurile natale, de oameni și de sentimentul patriotic ce îl animă, a fost răsplătit de oamenii ce conduc destinele comunei Todirești, implicit ale localității Părâuți, în frunte cu neobositul și vrednicul primar Vasile Avram cu titlul de „Cetățean de onoare al comunei”.

Inimosul primar a prezentat un rezumat al activității profesorului Kolea Kureliuk din perioada când a fost profesor de matematică la școlile din Părâuți și Todirești. A amintit de rezultatele pozitive obținute de elevii participanți la concursurile științifice „Enigma” și „Albina”.

La festivalul „Laleaua peștiță”, desfășurat în comuna Todirești, unde „vulcanului nestins”, profesorului Kolea Kureliuk i s-a decernat titlul de „Cetățean de onoare”, a fost onorat cu prezența oficialităților din Suceava, încântătoarea doamnă prefect Mirela Elena Adomnicăi, care a „reluat o interesantă legendă a «lalelei peștițe», senatorii Virginel Iordache și Ion Stan, primarii din comunele învecinate, numeroși profesori și elevi.

Doresc să amintesc, domnule profesor, fraza cu care „o voce blajină” v-a caracterizat în numele tuturor: „Ai rămas aceeași persoană care a trăit pentru alții și nu pentru tine!”.

Reînnoim, împreună cu soția felicitările!
Să ne trăiești, om demn!

Albumul cu amintiri

Primăvara a intrat în drepturile ei, a venit cu multă verdeață, a venit cu multă speranță că doar culoarea verde reprezintă speranța. Ne-a adus flori, gâze și cu o rază de soare, pomii au înflorit, totul a renăscut după zilele friguroase.

Ne bucuram că vom ieși afară la aer cald, curat, la muncile agricole, ne pregăteam să întâmpinăm anotimpul mult așteptat, dar socotelile nu s-au prea potrivit și suntem nevoiți să mai zăbovim în case din cauza unei pandemii care s-a abătut asupra noastră. Pentru oamenii de la sate nu este chiar așa de greu, pentru că ieșim în curte, în grădină, dar cei de la orașe, de la bloc, nu au decât fereastra și balconul. Suntem încrezători și avem speranța că bunul Dumnezeu ne va scoate cu bine din această perioadă grea, neplăcută și neprielnică. Perioada aceasta este, totuși, și un moment bun de a petrece mai mult timp cu familia, de a ne bucura mai mult de copii și de nepoți.

Fiecare om are în casa sa câte un album cu fotografii, care, uneori, este uitat acolo, undeva, într-un cufăr cu amintiri. Am răsfoit și eu acest colț al amintirilor și am dat peste imagini care m-au răscolit. Anii tinereții au trecut în zbor și ce bine ar fi fost dacă timpul s-ar fi oprit, iar noi să ne bucurăm de ei, de anii care s-au scurs. Când omul este tânăr, în putere, le răzbate pe toate, poate să mute chiar și munții din loc, dar viața omului este alcătuită din etape și fiecare etapă a vieții își are frumusețea și farmecul ei. Îmi amintesc cu drag de anii de început ai activității didactice, ca educatoare, căci tare mi-au plăcut și îmi plac copiii, ființele cele mai nevinovate, cele mai sincere, iar eu mereu mă coboram la nivelul lor.

La Negostina, județul Suceava, am funcționat 35 de ani, până am ieșit la pensie, dar nu pot uita ce oameni minunați erau la școală. Am dat de câteva fotografii ce îmi amintesc de colegi, care, mai întâi, mi-au fost elevi. Copii buni, foarte

muncitori, sânguincioși, au studiat și limba maternă, ucraineană, au ajuns învățători, profesori, au devenit colegi de breaslă cu mine. Ce mare bucurie a fost când au terminat Liceul Pedagogic sau facultatea și au fost repartizați la Negostina. Ei poartă numele de Alina, Mihaela, Daniela, Diana, Cristina, Iulian și iubesc profesia de dascăl, sunt modelatori de suflete, de caractere. Toți și-au început activitatea la „Școala veche”, cum îi spunem noi aici, o clădire de pe timpul austrieilor, din anul 1905, construcție solidă, cu beci, cu trei intrări, în formă de L. Mai întâi, ei au trecut prin mâinile mele, iar apoi, când am devenit colegi, ne-am înțeles foarte bine. De multe ori am organizat împreună diverse programe

artistice la nivel de școală, eu fiind mai ales cu dansuri populare, iar ceilalți cu cântece și recitări. Când era timp prielnic, mai ales primăvara, când totul revine la o nouă viață, organizam diferite plimbări în natură. Eram privilegiați în această privință, deoarece în jurul nostru erau numai pomi și flori, aveam un loc numit Cordun, unde mergeam, uneori, cu toți învățătorii, împreună cu copiii, iar acolo găseam cel mai curat aer, cel mai frumos parfum al florilor, ne așezam pe iarba proaspătă și culegeam plante medicinale, flori, dar cel mai frumos aspect era acela când interpretam împreună diferite cântece mai ales cele în limba noastră maternă. Era prilejul nostru de a ne bucura de limba ucraineană, de limba mamei, vorbită acasă. De multe ori desfășuram activități în aer liber la care copiii și părinții participau cu multă plăcere.

Primăvara este anotimpul bucuriei, când începe o nouă viață. Școala veche a rămas acum „nelocuită”, deoarece a necesitat reparații capitale. Toate ciclurile de învățământ

își desfășoară acum activitatea la școala nouă, construită în 1962, la care s-a mai adăugat un corp nou, în 2007, iar școala veche se află în prezent în reabilitare generală și asta datorită efortului autorităților locale.

În școala noastră se studiază și în prezent limba ucraineană, care nu a fost întreruptă nicio dată, iar profesorii care predau limba maternă se mândresc cu elevi olimpici, cu elevi care iubesc și respectă graiul matern. Câteva aspecte din activitățile comune demonstrează buna înțelegere și comunicare de odinioară dintre noi.

Felicia GRIGORAȘ

O familie binecuvântată

A rânduit Dumnezeu să fiu contemporană cu o familie de artiști ascunși în sânul Rogojeștiului ca o comoară de mare preț. Vorbesc despre familia Scalschi, dar cuvintele mele pălesc în fața imaginilor grăitoare. Doamna Simona și domnul Viorel sunt un exemplu pentru comunitatea noastră! Acești oameni minunați binecuvântați cu atâtea daruri de către Cel de Sus ne fac viața mai frumoasă, ne sunt exemplu în fiecare zi, iar roadele iubirii lor, Gabriel și Lusiana, înfloresc pe zi ce trece. Toată familia se înscrie în rândul artiștilor. Toți pictează, dansează, creează și mai ales iubesc traiul

frumos, curat la port și la suflet. În lumea familiei Scalschi nu există răutate, timpul se oprește odată ce vorbești cu vreunul dintre ei și îți dai seama că în casa lor noștri români de etnie ucraineană a poposit – mai

ales în acest an – de Paște Domnul Isus. Imaginile vorbesc de la sine... Totul e realizat de mâinile acestor oameni frumoși!

Claudia SEMCIUC

Recent, a ieșit de sub tipar cartea „Personalități arborene“ a profesorului Gheorghe Dolinski și el trăitor pe meleaguri arborene din Bucovina al căror fiu este. Localitatea Arbore este atestată documentar de peste 6 secole, mai precis din 15 ianuarie 1418. Ținând cont de vechimea localității, este normal ca de-a lungul celor șase secole să apară personalități deosebite ale acestei localități.

Autorul a inclus în carte 15 personalități. În mod normal, a plecat de la hatmanul Luca Arbure cel Tânăr, pârălab de Suceava, fiul lui Luca Arbure cel Bătrân, pârălab de Neamț. Localitatea nu este menționată din timpul hatmanului Arbure, ci cu mult timp înaintea sa, pe vremea domnitorului Alexandru cel Bun, dar hatmanul a fost acela care a construit biserica pe pământul cumpărat din moșia Solcii.

Am precizat chiar de la bun început că în carte sunt prezentate biografiile a 15 personalități, și anume: pârălabul Luca Arbure cel Tânăr, Gherasim Buliga, primul președinte al Societății Studențești „Arboroasa“, Gheorghe Balmuș, primar al comunei Arbore care a semnat actul Unirii Basarabiei cu patria-mamă, Toader Hrib, cronicar și întemeietor de muzeu, Teodor Cîmpan, profesor universitar, Florica Cîmpan, profesor universitar; Andrei Mucea, preotul care a păstorit comunitatea timp de 52 de ani; Gheorghe Buliga, artist și interpret popular; Mircea Pahomi, economist și cercetător științific; Rusu-Arbore Șerban, pictor și grafician; Gheorghe Cozorici, actor; Stelian Gruia-Iațentiuc, scriitor, traducător, profesor universitar; Vasile Manoilă, profesor universitar, Dumitru Cotleț, profesor universitar și Vasile-Ioan Iliese, colonel-aviator. După mărturisirea autorului cărții „mi-a fost foarte greu să aleg un număr de 15 personalități din cele multe pe care,

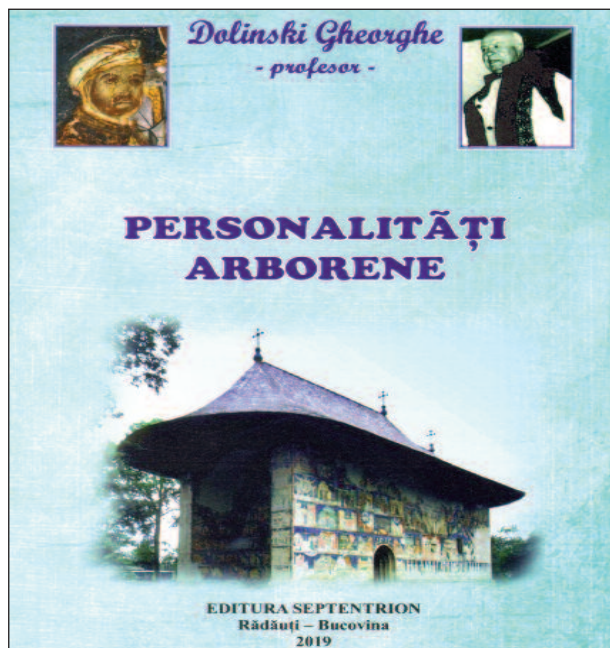

Stelian Gruia-Iațentiuc

consider eu, le are localitatea Arbore. Așa că, nu va trece mult timp până când voi mai scrie și al doilea volum al acestei cărți, în care voi prezenta cititorilor și alte personalități, multe dintre ele care încă trăiesc“. Așa că nu numai eu aștept cu nerăbdare să apară și acest al doilea volum al cărții. Scopul acestui articol este de a prezenta personalitatea celui care a fost Stelian Gruia-Iațentiuc, un marcant reprezentant al comunității arborene, în general, și al celei ucrainene, în special. Pentru că Iațentiuc era de etnie ucraineană, atât prin mamă, cât și prin tată. Niciodată nu și-a negat etnia, din contră pretutindeni se prezenta „sunt cetățean român de etnie ucraineană“, deci mândrindu-se cu originea sa ucraineană. Autorul cărții, care, împreună cu soția sa, erau prieteni cu familia Iațentiuc, Stelian Gruia și Lidia, afirma că „Stelian Gruia era un model de român atât prin

PERSONALITĂȚI ARBORENE

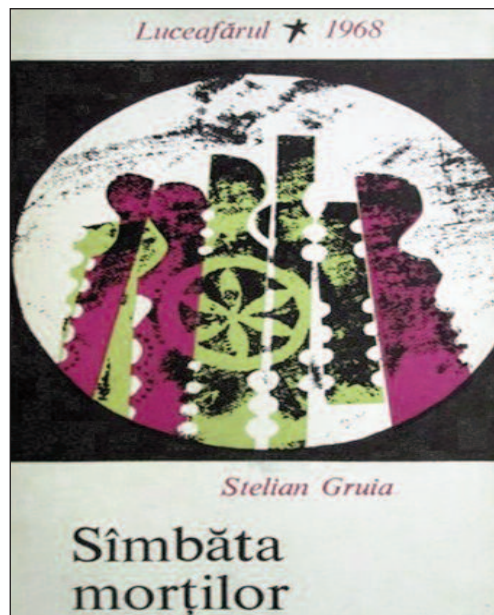
realizări, comportament, cât și prin folosirea foarte corectă a limbii române, alături de limba sa maternă, ucraineană“. În legătură cu numele adoptat ca scriitor, autorul arată „Stelian Gruia-Iațentiuc a renunțat la numele Iațentiuc, păstrându-și doar cel de Stelian Gruia. Dar, de câte ori au deschis discuția cu acesta în legătură cu numele adoptat, primea invariabil răspunsul – „așa trebuie să procedeze un scriitor adevărat“.

Stelian Gruia-Iațentiuc, fiul lui Gheorghe Iațentiuc, a văzut lumina zilei la începutul lunii aprilie 1933 (16) când, așa cum spune poporul român „aprilie priește și belește“. Așa a fost și atunci când, după mărturisirea tatălui său, „afară era o vreme căinoasă, să nu-ți dai nici mâțul (pisi-ca) afară din casă“. Atunci s-a născut și fiul Paulinei și al lui Gheorghe Iațentiuc. Mama era moașă comunală, iar tata fierar, renumit peste tot, dar și un împătimit vânător.

Stelian Gruia era al doilea copil din cei patru pe care-i născuse mama sa. Inițial au locuit în satul Clit (pe-atunci comună) și apoi s-au stabilit în comuna Arbore, unde fusese mutată cu serviciul mama sa. Frații lui s-au numit Dumitru, Constantin și Ovidiu. Părinții lor au ținut tare ca odraslele să învețe carte și-așa a și fost. Toți patru au absolvit cel puțin liceul, iar Stelian Gruia a ajuns și profesor universitar.

Stelică (așa-l dezmiardau părinții și cunoscuții) a fost un copil cu mare dragoste de carte, ordonat, disciplinat, respectuos, săritor, așa cum l-au caracterizat prietenii, vecinii, colegii de școală și Avramia Dolinski, soția autorului, care i-a fost colegă de școală primară. Din motivele arătate mai sus,

Stelică, la îndemnul învățătoarelor sale a fost dat la liceu la Rădăuți, unde a terminat ciclul gimnazial (așa era pe-atunci) apoi a urmat cursurile liceale la Liceul Comercial din Suceava, pe care l-a absolvit în anul 1952. A urmat apoi cursurile Universității București, Facultatea de Filologie între 1952 și 1955. Apoi s-a transferat, ca bursier, la Univer-

sitatea „Taras Șevcenko“ din Kiev, unde a mai studiat doi ani. Acolo a cunoscut-o pe Lidia, soția sa, în timpul unei excursii de studii, cu care s-a căsătorit în anul 1957. Ea era de profesie fizician și-a adus-o în România. N-au avut copii.

Aproximativ doi ani a lucrat ca ziarist la „Zori noi“ din Suceava, apoi este chemat asistent la Universitatea București la Catedra de limbi slave. Aici și-a susținut examenele pentru a obține titlul de doctor în filologie. În anul 1975, a tipărit un curs de istorie a limbii ucrainene. Aici a activat până la 16 octombrie 1996 când, mult prea timpuriu, în plină activitate creatoare, a trecut la cele veșnice.

Activitatea sa literară s-a concretizat în domeniul prozei scurte, a poeziei, a romanului și a traducerilor din ucraineană în română și invers. A publicat 3 volume de nuvele și povestiri, 7 volume de poezie și patru romane. Romanul „Poet pe Golgota Basarabiei“ l-a închinat lui Grigore Vieru, bunul și nedespărțitul său prieten. Mai adăugăm și volumul „Nebănuitul vers al Lunii“, o antologie de poezie ucraineană.

Impresionantă și foarte interesantă este precizarea cu care autorul cărții încheie prezentarea vieții și personalității lui Stelian Gruia-Iațentiuc: „Stelian Gruia, prin formația sa intelectuală, prin dragostea pentru ținuturile natale, față de oamenii din Arbore, de obiceiurile și tradițiile strămoșești, a fost un model demn de urmat pentru cei care l-au cunoscut sau care vor veni după dânsul. La fel cum activitatea sa la catedra universitară a fost un model de muncă demn de urmat, iar numele și renumele său rămân să le ducem noi mai departe, cei care l-au cunoscut și prețuit, pentru că aici, în România, nu mai trăiește nimeni din familia sa. Lidia, distinsă și foarte iubită lui soție (a fost de-o frumusețe răpitoare, de basm), s-a mutat în Ucraina, acolo unde mai trăiesc din rudele sale.

Iar eu rămân să-l pomenesc ori de câte ori voi avea prilejul, pentru c-a fost un prieten prețios și, ce este mai important, ultimii oameni din Arbore cu care-a stat de vorbă înainte de-ași începe călătoria veșnică printre constelații, a fost distinsă, iubită și regretată mea soție, Avramia, și eu. Rețin că, atunci când l-am petrecut la autobuz, pentru că pleca cu Lidia la București, de unde nu s-a mai întors, în loc să-și ia la revedere de la noi, ne-a spus:- măi băieți, eu mă duc. Atunci n-am dat atenție tâcului celor spuse decât atunci când am primit vestea morții lui“.

Tocmai din cauza celor arătate mai sus, domnul profesor Gheorghe Dolinski, autorul cărții, a organizat cu ceva timp în urmă prezentarea acestei cărți elevilor de la Școala Gimnazială „Luca Arbure“ din comuna Arbore. Prezentarea a fost organizată în spațioasa sală de festivități a școlii, în fața unui public care a umplut sala până la refuz.

Despre personalitățile prezente în carte au vorbit autorul cărții, profesorul Petru Bejinariu, Mihai Hrincescu, economistul Ion Burciu, învățătoarele Tudorița Ursan și Maria Ciobîcă. Pe perioadele prezentărilor au fost proiectate pe peretele din fața spectatorilor portretele celor menționați în carte, din activitatea unora au fost prezentate și aspecte. De menționat că prof. Petru Bejinariu a citit și eseul întocmit de prof. Mihaela Bulai despre autorul cărții, prin care-l felicită pentru această realizare și-l recomandă pentru o nouă ediție a cărții, în care, după activitatea ce-a depus-o, merită să fie trecut în rândurile personalităților comunei, și nu numai.

Cu acest prilej, a fost amenajată de către Tudorița Ursan, bibliotecara școlii, și o expoziție de carte din creația lui Stelian Gruia-Iațentiuc și a lui Gheorghe Dolinski, un stand de carte destul de bogat cu cele 24 de volume ale celor menționați.

Consider că activitatea a fost una foarte interesantă, lucru ce s-a citit și pe fețele spectatorilor de diferite vârste, care au urmărit cu foarte multă atenție și interes. Iar pe arboreni îi felicit din toată inima pentru că nu-și uită înaintașii și-i cinstesc cu asemenea activități foarte frumoase.

Text și foto Mihai BOICIUC

SFATURI PENTRU VIAȚA DE FAMILIE ÎN CARTEA PILDELOR

În perioada Postului Mare, un loc deosebit îl ocupă Liturghia Darurilor Înainte Sfințite, slujbă specifică acestui post. Prima parte a acestei liturghii amintește de pregătirea celor care doreau să fie botezați, în primele secole, pregătire din care făcea parte și citirea Sfintei Scripturi. Un loc însemnat îl ocupa cartea Pildele lui Solomon, iar aceasta se vede din faptul că astăzi, în cadrul Liturghiei Darurilor, se citesc paremii (fragmente vechi testamentare) din această carte.

Ultimul capitol al acestei cărți revine la una dintre ideile principale pe care le găsim la începutul cărții. Comportamentul înțeleptului / credinciosului îi afectează, în primul rând, pe cei care îi sunt cei mai apropiați, adică familia. De aceea, de-a lungul acestei cărți găsim răsfirate scurte sfaturi legate de comportamentul în familie: al soților – unul față de celălalt, al copiilor față de părinți, dar și al părinților față de copii.

Ultimul capitol, 31, cu toate că este o laudă a femeii/soției harnice, scoate în evidență trăsături pe care ar trebui să le aibă nu doar soția, dar și soțul, caracteristici esențiale pentru o familie în care domnește credința, pacea, liniștea. Așa cum vedem încă din Cartea Facerii, soții sunt unul altuia nu doar completare, dar și sprijin, de aceea Solomon arată hărnicia ca o trăsătură care exprimă tocmai acest lucru: „inima bărbatului ei are încredere într-însa; una ca aceasta nu va avea lipsă de bune dobândiri, căci ea lucrează toată viața spre binele bărbatului ei“ (31, 11-12). Iar pentru a arăta cât de importantă este comunicarea în familie, comunicarea eficientă și constructivă, bazată pe iubire și respect reciproc, Solomon spune: „gura și-o deschide cu grijă și măsură, și rânduială-i pune gurii sale“ (31, 25). O astfel de familie, în care legătura nu este doar de suprafață, nu depinde de aspecte secundare, efemere (frumusețe, bunuri materiale etc.), o familie în care este evidentă o unire reală a sufletelor, este o familie în care dom-

nește și binecuvântarea lui Dumnezeu: „deșartă-i frumusețea femeii, căci femeia înțeleaptă va fi binecuvântată, și ea să laude frica de Domnul“ (31, 30).

De multe ori, citind Cartea Pildelor, avem impresia că înțelepciunea are și sensul de credință, de aceea armonia în familie este resimțită ca un dar al lui Dumnezeu, în special în familiile credincioase: „părinții le împart fiilor casă și avere, dar femeia îi este rânduită bărbatului de către Dumnezeu“ (19, 14).

Un număr mai mic de proverbe vorbește despre comportamentul în familie atunci când apar și copiii. Iar una dintre problemele cele mai mari, în aceste cazuri, este tocmai comunicarea greoaie dintre părinți și copii, din cauza diferențelor de vârstă și de perspectivă (conflictul dintre generații): „fiule, ascultă-l pe tatăl tău, cel care ți-a dat naștere, și nu te sfii de maică-ta pentru aceea că a îmbătrânit. Agonisește-ți adevărul și nu vinde înțelepciunea, învățătura și știința. Un tată bun împarte hrană bună (hrană spirituală), iar sufletul său se veselește de fiul înțelept“ (23, 22-25). De multe ori această problemă de comunicare dintre părinți și copii este abordată și înțeleasă greșit și vina este aruncată când într-o parte, când în cealaltă. Dar Solomon arată foarte clar că, în general, în familiile unde părinții își educă, își cresc copiii cu înțelepciune, acolo și copiii primesc educația lor tot cu înțelepciune și nu există conflicte între ei.

Poate că de aceea Solomon face o chemare la înțelegere, dar mai ales la descoperire reciprocă: „pe copil învață-l după chemarea sa; când va îmbătrâni nu se va abate“ (22, 6). Adică îi sfătuiește pe părinți să-și îndrume copiii după aptitudinile / înclinațiile lor, fără să îi oblige în luarea vreunei decizii. Mulți spun că părinții se realizează prin copiii lor. Însă, așa cum vedem și în Cartea Pildelor, aceasta este o mentalitate greșită. Copiii doar îi bucură, le aduc cinste părinților. În nici un

caz nu trebuie să fie obligați de părinți să facă ceea ce ei ar fi vrut să facă, și poate nu au avut curajul sau șansa să facă. Însă, aici e nevoie de foarte multă înțelepciune din partea părinților pentru a putea descoperi înclinațiile propriilor copii, pentru a-i sprijini și a-i ajuta să-și cultive aceste înclinații. Poate că, de fapt, aceasta este, în același timp, menirea părinților, dar și testul suprem. Pentru că a oferi hrană, adăpost, educație ar putea oricine. Dar a-și cunoaște copiii ca nimeni altul este apanajul părinților.

Foarte puțin se vorbește, din păcate, în Cartea Pildelor despre relațiile între frați. Unul din versetele cele mai importante arată cât de puternică este legătura strânsă dintre frați, sprijinul pe care și-l dau: „un frate ajutat de un frate e ca o cetate înaltă și tare și e tot atât de puternic ca un palat bine temeluit“ (18,19). Pentru a arăta importanța acestei învățături, episcopii care au luat parte la al 5-lea Sinod Ecumenic (553, Constantinopol) dau exemplul acestui verset, spunând că legătura strânsă dintre frați este exemplul cel mai potrivit și pentru sprijinul reciproc al fraților în credință: „nu există o altă modalitate de a descoperi adevărul atunci când se discută despre credință, din moment ce fiecare are nevoie de ajutorul aproapelui său în credință“.

De ce dă Solomon aceste sfaturi și îndemnuri despre viața de familie? Pentru a arăta că nu doar sângele, gradul de rudenie sunt cele care țin o familie unită, ci mai ales înțelepciunea, credința, aduc cu mult mai mult. Prin recitirea acestui mesaj, în special în Post, vedem cât de importantă este mărturisirea deschisă și constantă, dar mai ales trăirea sinceră, neprefăcută a credinței în familie, pentru a-L aduce pe Dumnezeu în viața noastră, singurul care binecuvântează, întărește și ocrotește legăturile dintre noi. Mai ales în timpul Postului este important să înțelegem, asemenea părinților de la al 5-lea Sinod Ecumenic că familia este nu doar un model pentru Biserică, ci și un loc de naștere și transmitere a credinței, familia este pridvorul Bisericii, antecamera ei.

pr. Marius N. LAURUC

Dor de biserică

Dorul este un sentiment unic, greu de descris în cuvinte, este o stare a sufletului care te îndeamnă să visezi frumos, mai ales când îți este dor de ceva sau de cineva. A fost, este și va fi dorul inimii de ființa iubită. Dorul de părinți nu piere niciodată, de frați, de surori și de copii este mereu prezent. Cu tot răul care este în lume, dorul de viață rămâne. Dar, mie îmi este dor, în prezent, de biserică.

De când mă știu, numai credința și speranța în bunul Dumnezeu m-au ajutat mereu, dar trebuie să fii statornic, nu trebuie căutat alt Dumnezeu decât acela cu care te-ai născut. Nimic nu se compară cu prezența la Sfânta Liturghie, unde toți îngerii sunt în jurul credincioșilor, iar Duhul sfânt îi apără de toate relele.

În prezent, au apărut în viața oamenilor vremuri tulburi, vremuri neprielnice, vremuri ne-

obișnuite pentru mine. De când cu această pandemie s-au închis bisericile, iar creștinii adevărați suferă. Poate că fiecare se roagă acasă, poate că și-a făcut mici altare într-un colț al camerei, poate aprinde chiar zilnic câte o candelă să ardă în fața icoanelor, sau o lumânare de la Sfânta Înviere, dar nimic nu poate înlocui participarea directă la Sfânta Liturghie în biserică. Deschidem televizorul și urmărim transmisiunile directe de la diferite biserici goale, doar cu câțiva preoți, dar nu este la fel. Îmi este dor de cântările creștin-ortodoxe, de răspunsurile de la Sfânta Slujbă. Îmi este dor să cânt „Hristos a înviat“ în cor cu toți creștinii, așa cum se obișnuiește la biserică noastră. Poate n-am participat în fiecare duminică sau sărbătoare la Sf. Liturghie, din diferite motive, dar în sufletul meu mereu îl am pe Dumnezeu. Îmi este dor de biserică din Negostina, județul Suceava, căci n-am fost de două luni în ea. Aici în această biserică am primit Taina Cununiei cu mulți ani în urmă când am auzit corul cântând și în limba ucraineană, iar în sufletul meu s-a aprins atunci o flacără de nestins, deoarece și acum, aici se desfășoară Sf. Liturghie bilingv. Părintele Daniel, parohul bisericii de aici a studiat teologia în Ucraina și poate foarte ușor să slujească în limba maternă. Corul bisericii mereu a cântat bilingv, iar eu fac parte din el. Mereu mă duce gândul la bisericile pe care le-am vizitat, chiar în toamna trecută, împreună cu grupul vocal ucrainean „Vocile Negostinei“. Cum să nu-mi fie dor de biserică, dacă

după fiecare participare la Sf. Liturghie mă încărcam cu energie pozitivă și starea de bine îmi era prin preajmă. Bunul Dumnezeu este alături de noi mereu, numai să avem încredere și răbdare.

În familia mea erau numai oameni credincioși și eu nu pot fi altfel. Vărul meu din partea mamei este preot – Corneliu Irod, unchiul meu, fratele tatălui meu, care a împlinit recent vârsta de 91 ani – Vasile Conișceac, a fost timp de 70 ani cantor la biserică ortodoxă, mama mea avea o voce extraordinară și toată viața ei a cântat la strună, în biserică, iar eu nu pot fi altfel. De aceea, îmi este dor de biserică, dar încă nu am voie să ies nicăieri, deoarece fac parte din categoria 65 plus.

Totuși, rămâne Speranța că vremurile bune și normale se vor întoarce. Dorul de biserică va rămâne până se vor redeschide bisericile pentru publicul larg.

Să ne rugăm cu toții la bunul Dumnezeu să ne apere, să ne ocrotească și să ne mențină în credința noastră ortodoxă.

Felicia GRIGORAȘ

ISUS HRISTOS SAU ÎNĂLȚAREA OMULUI

Într-una din scrierile sale, cunoscutul scriitor Ștefan Zweig abordează în mod excepțional câteva momente memorabile ale umanității, care au schimbat mersul istoriei, scriere pe care el o intitulează Clipele astrale ale omenirii. Desigur, autorul a avut în vedere doar raporturile interumane, interstatale sau științifice, care au marcat profund viitorul pe planeta noastră și a reușit admirabil să ne ofere câteva momente de referință din istorie.

Aș îndrăzni în succinta și modesta mea expunere să prezint, dintr-o altă perspectivă, clipele (nu le numesc astrale, pentru a nu micșora sfera de abordare) de întâlnire a Divinității cu creația ei.

Vreme îndelungată, între Dumnezeu și creație, în general, precum și între El și umanitate, în special, a existat o relație exterioară, uneori, din păcate, chiar tensionată. Situația nu putea fi acceptabilă, deoarece Creatorul a adus la existență întregul Univers în stare de perfecțiune (vezi Facere 1, 31). De aceea, Dumnezeu pregătește un plan de restabilire a unor relații de armonie între El și coroana creațiunii care este omul. Nu ne vom opri la etapele acestei pregătiri, ci doar la momentul ei final.

Sfântul Apostol Pavel le spune galatenilor că Legea (Vechiului Testament) a fost călăuză spre Hristos (Galateni 3, 24) și conchide că „la plinirea vremii Dumnezeu a trimis pe Fiul Său născut din femeie, născut sub Lege, ca pe cei de sub Lege să-i răscumpere” (Galateni 4, 4-5). Cu alte cuvinte, după o pregătire prealabilă a omenirii, când toate condițiile istorice erau îndeplinite (plinirea vremii), are loc clipa de unicat, când Divinitatea,

în persoana Logosului, Fiul lui Dumnezeu, își asumă și firea umană, pentru a se naște din Fecioara Maria. Ce cinstire extraordinară acordată umanității și implicit creației de Creator! De la o relație externă, în persoana Mântuitorului, Creatorul și creația se unesc în folosul omenirii.

Nu ne vom referi, în cele ce urmează, la activitatea de unicat timp de peste trei ani a lui

Hristos, activitate culminând cu Jertfa și Învierea. Ne vom opri asupra perioadei finale a petrecerii Sale cu ucenicii Săi. Mulți se întreabă de ce trebuia să treacă patruzeci de zile de la Înviere până la Înălțare. Doar opera răscumpărătoare fusese deja realizată. Răspunsul îl aflăm la Faptele Sfinților Apostoli în capitolul I, unde ni se spune că în acest răstimp Mântuitorul a vorbit

Apostolilor „cele despre împărăția lui Dumnezeu”. Ne punem a doua întrebare: nu putea să le ofere aceste învățături timp de trei ani pe care i-a petrecut cu ei? În cuvântarea de despărțire El îi avertizează că va veni ceasul când le va vorbi nu în pilde, ci deschis, pe față. Acest lucru s-a întâmplat abia după ce ei au fost martori ai operei răscumpărătoare. Abia acum ei puteau înțelege sensul acestei opere și modul în care omenirea poate beneficia de roadele ei. În aceste patruzeci de zile Mântuitorul a pus bazele vieții bisericești, prin intermediul căreia fiecare om să poată fi părtaș la Jertfa și Învierea Lui.

După împărțirea acestor ultime îndemnuri Isus Hristos realizează a doua clipă de unicat în relația dintre om și Dumnezeu, între creație și Creator. Sfântul Evanghelist Marcu redă lămurit acest moment: „Deci Domnul Isus, după ce a vorbit cu ei, S-a înălțat la cer și a șezut de-a dreapta lui Dumnezeu” (16, 19). Cu alte cuvinte, firea umană în persoana Mântuitorului devine participă la viața treimică.

Marele teolog, Dumitru Stăniloae, își intitula o carte din perioada de tinerețe „Isus Hristos sau restaurarea omului” (Sibiu, 1943). Către sfârșitul vieții afirma că vechiul titlu nu i se mai pare potrivit, deoarece Noul Adam, Hristos, nu revine la starea primordială, ci dobândește, pentru întreaga omenire, un statut special, de noblete, pe care vechiul Adam nu l-a avut în Rai. Suntem noi oare, prin ceea ce facem și gândim, vrednici de acest statut?

pr. dr. Dumitru COLOTELO
Parohia Ortodoxă Ucraineană București

Apostolul Toma – exemplu de credință sau de necredință?

De regulă, nouă ne vine mult mai ușor să observăm mai degrabă greșelile celor din jur decât virtuțile lor și să-i etichetăm în funcție de una sau mai multe greșeli tot restul vieții. Facem aceasta nu neapărat pentru că evidențierea unor trăsături pozitive ar cere de la noi mai mult efort, dar pentru că, pur și simplu, așa ne pică nouă mai bine să înjosim anumite persoane, iar asta ne face pe noi mai buni, mai dreپți, mai cinstiți. Nu?

În mentalitatea populară, Toma este prezentat aproape ca cel mai slab, necredincios dintre apostoli; mulți dintre creștinii de astăzi se consideră chiar mai dreپți decât acest apostol. Și asta pentru că îl judecăm doar din perspectiva neîncrederii cu care a primit vestea Învierii Domnului, fără a ne aminti alte pasaje evanghelice despre el. Unul, citit în biserici chiar înainte de săptămâna Patimilor, înainte de minunea învierii lui Lazăr, arată frica apostolilor de a merge în Betania: „Doamne, mai ieri căutau iudeii să te ucidă cu pietre și Tu iarăși vrei să te duci acolo?” (In. 11, 8). Isus e hotărât să meargă acolo și doar apostolul Toma are curaj să spună: „Să mergem și noi să murim cu el!” (In. 11, 16). Asta nu este, nicidecum, credința unui necredincios, nu este deloc credința unuia care ezită, se clatină, este fricos. Este credința desăvârșită a unuia care își vinde toată averea să cumpere țarina în care este ascunsă perla de mare preț.

Mulți consideră că a avea momente de ezitare este contrar credinței. Însă nu e așa. Fără momente de ezitare, fără momente de îndoială, fără momente de cumpănă nu am avea acel impuls care ne este necesar, din când în când, pentru a căuta răspunsuri, a căuta lămuriri, a căuta dovezi. Poate părea paradoxal, dar numai o astfel de credință poate să evolueze, să crească; de aceea, credincioșii care trec prin astfel de momente ajung să își trăiască credința cu o mai mare intensitate, fervoare și devotament.

De multe ori, asemenea apostolului Toma, este necesar să aruncăm o privire critică și asupra credinței noastre (așa cum este ea oglindită în comportamentul nostru), asupra mesajului sau comportamentului deloc concordant cu Evanghelia, pe care mulți creștini, indiferent de poziția lor în Biserică, îl afișează. Credința nu stă într-o persoană sau într-un grup de persoane; nimeni în afară de Mântuitorul nu poate să ofere standardul în credință; iar ceea ce nu este conform mesajului Evangheliei în vorbele, în comportamentul nostru, arată, indiferent cât de dreptmăritori ne-am declara, că nu punem degetul pe litera Evangheliei, așa cum Toma pune degetul în urma cuielor de pe trupul Mântuitorului, pentru ca descoperindu-L acolo, să spunem: „Domnul meu și Dumnezeu meu” (In. 20,28).

pr. Marius N. LAURUC

Claudia SEMCIUC

Acasă

*E vremea, dragii mei amici,
Să stăm cuminți în casă,
Să ne așezăm lângă părinți,
Să ne rugăm la masă.*

*Nu știți ce-nseamnă locul gol
În odaia părintească...
Așa că, stați cu dor acasă...
Sperând să mai trăiască...*

*S-a-ntunecat o lume veche,
Se duce tot la vale
Nu oferiți vieți ca tribut,
Alegeți altă cale!*

Pustiu

*Se așterne inserarea pe culmele pustii
În care mii de oameni se uită la copii
E vremea izolării, a foametei de lume
E timpul „sihăstriei”, e-o vreme fără nume*

*Te uiți în jur, e pace... într-un cumplit război
S-a revoltat natura și vine peste noi!
Ne iartă Tu, Isuse, cumplita rătăcire,
Oprește, Doamne, astăzi această pustiire!*

*Ne-am raportat la viață urât
E adevărat...
Căzurăm toți în marea cumplitului păcat,
Dar vrem să cântăm liberi
„Hristos a înviat!”*

Anul acesta, în Postul Mare, a văzut lumina tiparului cartea „Să învie Dumnezeu“, semnată de pr. dr. Nicolae Lauruc, parohul bisericii ortodoxe ucrainene din Sighetu Marmației și consilier al Vicariatului Ortodox Ucrainean din România.

În general, cei care doresc să își cunoască mai bine credința, să-i înțeleagă mai bine sensul, caută mereu răspunsuri la întrebările sau nelămuririle pe care le au.

Pr. N. Lauruc încearcă să aducă mereu lămuriri, clarificări, explicații, răspunsuri pe diverse teme, legate de credință, pe baza discuțiilor pe care le are cu credincioșii. Face lucrul acesta atât în predici, cât și în articolele pe care

„Să învie Dumnezeu“

le publică sau în discuțiile pe care le are cu cei interesați. Însă, subiectului pe care îl abordează în această carte, a hotărât să îi acorde o atenție mai detaliată, datorită faptului că e mai sensibil, necesitând o explicație atentă.

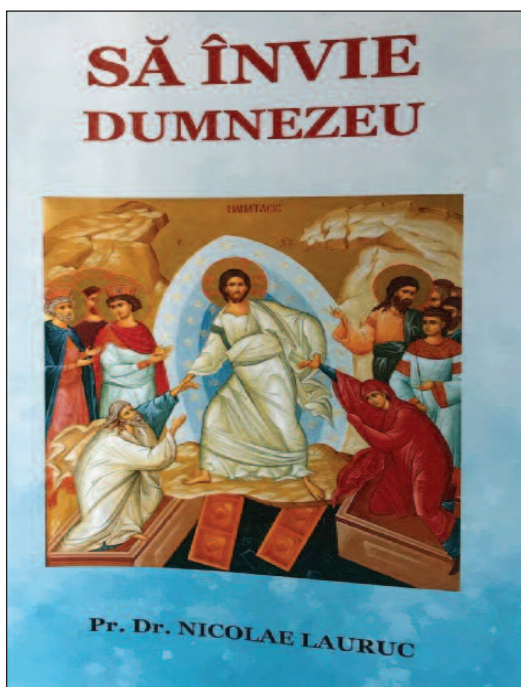
Cartea este o tâlcuire la cuvintele psalmistului: „Să învie Dumnezeu și să se risipească vrăjmașii Lui, și să fugă de la fața Lui cei ce-l urăsc pe Dânsul. Precum se stinge fumul, să se stingă; cum se topește ceara de la fața focului, așa să piară păcătoșii de la fața lui Dumnezeu. Iar dreptii să se bucure și să se vese-

lească...“ (Ps. 67, 1-3). Aceste cuvinte sunt rostite în biserici în perioada pascală, înainte de începutul Sfintei Liturghii. Însă ele sunt considerate de către mulți ca un blestem, un blestem care ar fi fost rostit solemn, în cadru liturgic. Ceea ce ar contrazice spiritul Evangheliei și însăși esența creștinismului. De aceea, părintele N. Lauruc oferă o interpretare creștină a acestui fragment vechi testamentar.

Iar datorită faptului că această carte a ieșit de sub tipar tocmai în perioada restricțiilor impuse de pandemia de coronavirus, pr. Nicolae a anunțat că toate încasările rezultate din vânzarea acestei cărți vor fi donate Spitalului Municipal Sighetu Marmației.

Îl felicităm pe autor pentru efort, în special datorită faptului că, în ziua de astăzi, este nevoie nu doar de răspunsuri simple, ci de unele avizate, care vin să întărească și să stimuleze credința.

pr. Marius LAURUC

Comuniunea omului cu Dumnezeu

Probabil că mulți creștini ai zilelor noastre se gândesc la vremurile de demult, când Fiul lui Dumnezeu trăia între oameni, îi ajuta, îi vindeca, îi învăța așa cum nimeni altcineva nu o făcuse până atunci. Unii dintre cei care erau contemporani cu Mântuitorul, nu știau cine le vorbește, nu-L cunoșteau cine este El cu adevărat, chiar dacă văzuseră lucruri mari și minunate.

Astăzi, mulți dintre creștinii noștri se gândesc cu o oarecare nostalgie și regret la vremurile acelea când omul putea să-L vadă pe Isus, să stea de vorbă cu El față în față, iar noi, cei de astăzi, nu mai avem același privilegiu pe care l-au avut oamenii acum 2000 de ani. Ne întrebăm, mulți dintre noi, cum putem intra în comuniune cu Dumnezeu? Care sunt modalitățile prin care ne întâlnim cu Dumnezeu? Cu același Isus Hristos, cu care se întâlneau odinioară oamenii, cu mii de ani în urmă? Mai putem noi să avem parte de aceeași comuniune și cunoaștere de care s-au bucurat apostolii Domnului?

Iată câteva întrebări la care voi încerca să dau un răspuns, pe baza a ceea ce ne învață Biblia și Sfinții Părinți. Deși se întâmplă foarte rar, Isus Hristos li se arată în persoană, și astăzi, unor oameni cu viață duhovnicească deosebită. Patru sunt căile pe care Sfânta Scriptură ni le descoperă pentru a ne întâlni cu Isus Hristos, Domnul.

Prima cale – prin împărtășirea cu Sfintele Taine. Trebuie să fim pe deplin încredințați că, atunci când ne apropiem de potir, nu ne împărtășim cu simboluri, ci cu Însuși Trupul și Sângele Domnului real, nu închipuit și nu simbolizat. Este cea mai înaltă formă de întâlnire și de comuniune a omului cu Dumnezeu.

A doua cale – tot ceea ce este scris în Evanghelii, în Epistole sau în Apocalipsă, sunt cuvintele lui Dumnezeu pentru noi, pentru fiecare în parte. Să fim pe deplin convinși că, atunci când citim o pagină din Biblie, acele cuvinte s-au

scris și pentru mine personal. Este vorba de prezența lui Dumnezeu prin cuvântul Său. Bunicii și străbunicii noștri, deși nu toți știau să citească, aveau un respect deosebit față de Sfânta Evanghelie, închinându-se o sărutau cu conștiința că, prin prezența Evangheliei, este prezent Dumnezeu Însuși.

O a treia cale de întâlnire cu Dumnezeu, este aproapele nostru. În capitolul 25 al Evangheliei de la Matei, ni se descrie modul în care vor fi judecați toți oamenii la sfârșitul veacurilor. Isus îi va împărți pe toți oamenii în două categorii: pe cei dreپți de-a dreapta, iar pe cei păcătoși, de-a stânga. Celor dreپți, Isus le zice: Veniți binecuvântații Tatălui meu căci flămând, însetat, gol în temniță și în spital am fost, iar voi m-ați cerțat. Adică, dacă ați făcut unuia dintre acești frați ai mei mai mici, Mie mi-ați făcut. Din aceste cuvinte, deducem faptul că Mântuitorul se identifică cu nevoiașii, cu bolnavii suferinzi în spitale, cu cei încarcerați (pe care noi adesea îi judecăm prea aspru) și cu toți nefericiții pe care societatea noastră îi marginalizează și îi neglijează. Iată, cu aceștia se identifică Hristos! Când facem un bine unui astfel de necăjit, îi facem lui Hristos și ne întâlnim cu El.

A patra cale de comuniune, o reprezintă întâlnirea cu Hristos cel Înviat, cu Isus Înviat care, mergea pe cale cu Luca și Cleopa spre Emaus (Luca 24), iar aceștia nu L-au recunoscut, ci, doar atunci când El li s-a descoperit, acestora li s-au deschis ochii. Isus Hristos cel înviat și nevăzut este pe calea vieții fiecăruia dintre noi, tainic și proniator, chiar dacă noi nu-L recunoaștem, nu-L simțim și nu-I vedem lucrarea, El este mereu cu noi, de aceea Sfântul Serafim de Sarov obișnuia să-l întâmpine pe fiecare pelerin, care îl vizita, cu cuvintele: Hristos a Înviat, bucuria mea!

pr. Ioan IURCEA

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București

Telefon: 021.222.0724,

Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:

curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:

Ion Robciuc

Redactor:

Ștefania Pietreanu

Tiparul executat la

Tipografia

„RCR PRINT“

ISSN 1223-5210